

Voto

Kan u zich voorstellen dat sommige mensen vinden dat de rechtsbovens te goor zijn? Als we het toch leuk willen maken, of we dan bijvoorbeeld niet kunnen proberen om met de inzetlettertjes van de rechtsbovens een woordje te vormen. Dat is óók plezant zeggen ze, en bovendien gemakkelijker dan het kruiswoordraadsel. Dat tekent wel een beetje het nivo van de aanvragers, dachten wij zo.

Laat ons niet lachen hè. Tenzij er louter toeval in het spel is, zullen wij ons nooit laten verleiden tot dat soort debiele spelletjes. Het zou overigens niet zo makkelijk zijn, want wat het Engels zo gevat in zijn 'four letter words' uitdrukt, kan in het Nederlands zelden zo kort en krachtig.

Och, dan maar terug naar de traditionele droge aankondiging van 'wat dit nummer voor u zoal in petto heeft'. Wij bieden u eksklusief ongepubliceerd fotomateriaal uit Jambers' pedofiliereportage (p.7), een beschouwend artikel over de beeldvorming van de doorsnee blanke over de doorsneelengte van de doorsneede van de zwarte evenmens (p. 8cm, in dwarsdoorsnede), en

Ons vervolg op de fakbarstory (p. 1): omwille van de brandveiligheid moeten alle matrassen buiten. Maschelein wil ze nu dus ook niet meer dekken, wat zogoed als het einde van de kringkafes betekent. Meer daarover in onze kafeetorieën (p.3) en in het redaktioneel (p.10). Er rest ons slechts u nog veel leesgenot toe te wensen. Nog veel leesgenot!

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 17, 1990-1991, NUMMER 26, MAANDAG 22 APRIL 1991

Enkele kring-kafes worden opnieuw met sluiting bedreigd. De deur van het Huis der Rechten blijft voorlopig in elk geval dicht. (Foto Hielke Grootendorst)

Fakbars onder de slopershamer?

Storm in een glas bier

De fakbars in het Leuvense beleven moeilijke tijden. Nu de meeste fakbars wettelijk in orde zijn met doeane en aksijnzen, en op een ogenblik dat de storm pesterijen vanwege de Leuvense politie over zijn hoogtepunt heen is, komt er plots tegenkanting uit een andere hoek. De academische overheid maakt zich zorgen over de veiligheid van een aantal van haar huizen waarin fakbars gevestigd zijn en stelt zich de vraag of exploitatie in de toekomst eigenlijk wel mogelijk is.

De problemen die zich nu voordoen hebben uitsluitend betrekking op fakbars die gevestigd zijn in huizen van de universiteit. Aan het verschijnsel dat vele kringen voor hun bar en lokalen een onderkomen vonden in gebouwen van de universiteit, gaat een hele geschiedenis vooraf. In het kader van de noodhuisvesting op het einde van de jaren '70 kreeg de Raad voor Studentenvoorzieningen van het Algemeen Beheer van de KUL een aantal huizen toegewezen (alleen het gebruik) om studenten in onder te brengen. Het ging daarbij in het algemeen om huizen die in vrij slechte staat verkeerden, en waarvoor geen geld beschikbaar was om de nodige renovatiewerken uit te voeren. Studentenvoorzieningen had er geen bezwaar tegen dat een aantal kringen de huizen huurde, om er hun fakbar en kringlokalen te installeren en de rest van de kamers te verhuren aan studenten.

Ondanks de slechte staat van de huizen, vonden de kringen dat een praktische oplossing. Zij betaalden immers een vrij lage huurprijs aan studentenvoorzieningen. Bovendien gingen de kringen ervan uit dat de universiteit zich inschikkelijk zou opstellen in eventuele onderhandelingen dan prive-eigenaars. Politika en Hdr verhuisden respectievelijk naar de Tienstestraat 55 en 53. Germania trok naar de Blijde Inkomststraat 11, waar het in de loop van de jaren het gezelschap kreeg van de zes andere L&W-kringen, naarmate die ook behoefte kregen aan een nieuwe fakbar, of buiten vlogen op hun eigen kringhuis.

Vier jaar geleden repte de universiteit voor het eerst over veiligheidsproblemen met betrekking tot de patrimoniumhuizen. De staat van de huizen was te slecht om nog langer in aanmerking te komen voor studentenhuisvesting. Voor de kringen was dat een zware klap, omdat ze door de beslissing niet langer gebruik konden maken van de huurinkomsten voor de kamers. Uiteindelijk werd een compromis bereikt, dat tot op vandaag van kracht is. In navolging van de toen bij het Hdr reeds bestaande toestand, betaalden de kringen geen huur voor de huizen, maar werd hen wel gevraagd elk jaar een bedrag van ongeveer 120.000 Bfr, of ongeveer het oude jaarlijkse huurgeld, te investeren in herstellingswerken.

Op die manier kon de universiteit er zich van verzekeren dat dit deel van hun patrimonium in redelijke goede staat bleef. Na de St Anna besparingen bleef er immers helemaal geen geld meer over om de nodige onderhoudswerken, normaal een verhuurdersverplichting, uit te voeren. De eerste twee jaren bleek de regeling voor alle partijen bevredigend, hoewel er voor de studenten wel elk jaar de onzekerheid bleef of men ook het volgende jaar de nodige goodwill van de universitaire overheid zou krijgen. Voor

Politika en Hdr speelden daarbij ook de konstante klachtenstroom van de burenmee, die niet alleen voor veelvuldig politiebezoek zorgden, maar ook voor de dreiging van een proces aan het adres van het Algemeen Beheer van de KUL. De vrij sterke onderhandelingspositie van de fakbars kwam twee jaar geleden wel op de helling te staan, doordat studentenvoorzieningen nog enkel met de kringen wenste te onderhandelen, en niet meer met de vzw's die de fakbars beheeren. Vroeger bestond daarover geen probleem, omdat kring en kafee samen slechts één feitelijke vereniging waren. Bij de fak van L&W ligt de zaak wel enigszins anders, aangezien elk van de zeven kringen statutair vertegenwoordigd is in de beheerraad van het kafee. Hier is het probleem eerder dat er sinds twee jaar geen formele overeenkomst met de universiteit meer bestaat, omdat de opgelegde herstellingswerken niet meer werden uitgevoerd.

De Shrink heeft zelfs nooit een formele overeenkomst gehad. Wel heeft men daar het eerst wat gemerkt van de nieuwe wolk die dit jaar dreigend boven de fakbars kwam hangen. Men kon eigenlijk reeds met de ellebogen aanvoelen dat de audit commissie, die na de brandbomaanslagen aan de UCL-afdeling in Brussel alle universitaire gebouwen van de KUL op veiligheid doorlichtte, ook de fakbars zou behandelen. In deze commissie zeten zowel interne als externe diensten, namelijk veiligheidsmensen van de KUL samen met politie en brandweer. De Shrink werd door de dienst Studentenvoorzieningen aangemaand een nooduitgang te maken en de elektrische installatie aan te passen. Verder moest ook de hygiëne in en rond het kafee aangepakt worden. 15 april werd als deadline gesteld om de werken uit te voeren, wat de mensen van de Shrink nog ruim de tijd gaf om alles piekfijn in orde te brengen.

Studenten zijn een voedingsmarkt

Spaghetti, ravioli, meeneemkaviaar

De Alma veranderde de afgelopen vijf jaar grondig van gedaante. De restaurants werden comfortabeler gemaakt, het aanbod van maaltijden en andere konsumpties werd gevoelig aangevuld en de dienstverlening werd uitgebreid: candle light dinners, light menus, blokmenus etc. Dit alles ging helaas ook gepaard met gevoelige prijsstijgingen voor de 'betere' schotels. Wat de studenten-medebeheerders voorspelden, gebeurde: het afgelopen jaar werd er een daling in het aantal konsumpties vastgesteld en maakten de studentenrestaurants meer dan ooit verlies. Sociale Raad besloot daarom een marktstudie te vragen over de konsument. De Raad van Bestuur besloot dit jaar tot een uitgebreid onderzoek op basis van verschillende enquêtes over de eetgewoonten van studenten in het algemeen en over de Alma in het bijzonder.

De Alma-enquête van december 1990, die met de hulp van het departement sociologie volgens strikt wetenschappelijke methodes verliep, werd gehouden onder een representatief staal van 630 studenten. Veertig jobstudenten zorgden uiteindelijk voor 609 ingevulde formulieren. De kwantitatieve gegevens die deze enquête heeft opgeleverd zijn belangrijk want met die cijfers in de hand zal men proberen het beleid in de restaurants te verbeteren. De studentenvetegenwoordigers op Sociale Raad zullen met deze studie op de Raad van Bestuur van Alma een aantal eisen kracht kunnen bijzetten.

Klachten

Vershillende duizenden studenten konden bovendien op 19 februari in een publieksenquête via een open vraag hun bevindingen over het huidige beleid uitdrukken. Terwijl bij een vergelijkbare enquête in 1986 naar betere maaltijden en meer comfort gevraagd werd, komt het grootste aantal klachten momenteel over te dure prijzen en te snelle prijsstijgingen. In Alma 1, 2 en 3 en in Sedes staat de klacht over te dure prijzen telkens op de eerste plaats. Dit wordt dus duidelijk als de grootste tekortkoming van het Alma-beleid ervaren. Een gevolg van de opvolgende prijsverhogingen in de laatste 5 jaar. In 1986 bij de vorige publieksenquête stond deze verzuiming niet eens in de top 10 van klachten. Dat ze in 1991 met groot overwicht de eerste

plaats bezet is een duidelijke vingervijzing waarmee men rekening moet houden bij het toekomstig beleid.

De tweede voornaamste klacht slaat op de openingsuren van de verschillende restaurants. Opvallend zijn de opmerkingen hierover in Alma 1 en het Meisjescentrum. Alma 1 is sinds kort gesloten in het weekend en dat draagt er toe bij dat de vraag om Alma 1 dan toch te openen er hoog scoort. Het restaurant in het Meisjescentrum wordt bij het einde van dit academiejaar definitief gesloten. De meisjes zien dat liever niet gebeuren: hun klachtenlijstje stelt dat het Meisjescentrum moet openblijven, 's avonds openen en te vroeg gesloten. Naast de onvrede met de achteruitgang van de openingsuren in Alma 1 en met de sluiting van het Meisjescentrum is in alle vestigingen de vraag naar ofwel 's avonds openen ofwel 's avonds langer open blijven duidelijk aanwezig. Daarmee wordt trouwens een ander resultaat van het onderzoek bevestigd. Het is inderdaad zo dat nu voor het eerst blijkt dat meer studenten (30%) altijd 's avonds in de Alma gaan eten dan er altijd 's middags (28%) gaan eten.

Aktiebereidheid

De drie studenten in de Raad van Bestuur hebben dit jaar nooit nagelaten om deze problemen die al langer door hun achterban gesignaleerd werden daar aan bod te laten komen. Het onderzoek

vervolg op p.2

Leer typen in 2 dagen

Met succes getest door 40 studenten. Zie pagina 4.

advertentie

vervolg op p.3

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studiejahr en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Wedstrijd

Navelstaren en Bastelaeren. Of: het sprookje van de germanisten, die het allemaal wel wisten. Juist ja: hier een witte raaf, waarvan sprake in Koen Hendrickx' artikel: "Literaire wedstrijd Germania, Ekspresie en Representatie" (Veto, 15/4/91). Nu ik het toch over dit artikel heb, laat me er dan meteen wat bedenkingen over neerschrijven.

"Volgens Dirk Van Bastelaere, zelf germanist en gewaardeerd dichter", gaan nog teveel inzenders ervan uit dat literatuur volstaat met pure expressie en representatie. Maar al te graag had ik zulke puurheid ook eens onder ogen genomen. Maar nee: het winnend gedicht wordt uitgewerkt rond citaten en intellectueelistische gedoe behaalt ook hoge resultaten. Werd de germanistenjury misschien bang voor ruw materiaal zoals gevoelens en het pure leven zelf? Of verschuilen germanisten zich maar al te graag achter hun eigen speelgoed, gefilterd door hun niet te onderschatten intellectueelistische brein en hand op papier gezet? Van Bastelaere heeft mijns inziens meer dan gelijk: organiseer eens een workshop en stel ze meteen ook open voor germanisten.

"Ondanks de magere oogst dit jaar twijfelt niemand aan het nut van de wedstrijd. In een literatuurvriendelijk klimaat hebben schrijvers nood aan een extra steun in de rug." Maar geeft de Germania-wedstrijd in haar huidige opzet en vorm wel deze extra steun? Wanneer de germanistenjury als medejurylid ook haar laureaat van 1990 uitnodigt, wordt deze wedstrijd dan geen louter navelstarend onderonsje van in-teelt, weliswaar pure in-teelt in de eerste graad? Verklaart dit niet de hogervermelde magere oogst? Misschien wordt het stilaan tijd voor een lichte kruisbestuiving met nieuw zand, vergaard ver buiten de grenzen van Germania-land.

Tot slot nog twee troosten voor de niet-laureaten: laat je volgend jaar eens beïnvloeden en probeer met een citaat van Dirk Van Bastelaere. Weet verder dat uw tekst in Veto wel wordt gepubliceerd en nooit verdwijnt in een of andere dichtbundel, te hoog geplaatst op een boekenrek.

Stef Glassée

nvdr: Nu we het toch over uw brief hebben, u kan misschien langs een workshop passeren om een pure stijl te vergaren.

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 17
nr. 26
22 april '91

Ver. uitg. Stef Wauters,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredactie: Koen Hendrickx
Redaktiesekretaris: Stef Wauters

Redactie:
Dirk Boeckx, Pieter De Gryse,
Hielke Grootendorst, Walter Pauli,
Ria Vandermaesen

Doka:
Hielke Grootendorst, Wim Peeters
Tekeningen: Arnulph en Nix
Lay-out en vormgeving:

Dirk Boeckx, Pieter De Gryse,
Krista De Mey, Pieter Ghijssels,
Koen Hendrickx, Ronny Tielen,
Steven Van Garsse, Werner Van
den Bergh, Stef Wauters

Medewerkers: Jan Bosteels,
Florence Debroe, Filip De
Keukeleere, Paul Demets, Hilde
Lenie, Erik Paredis, Agna Smisdom,
Ronny Tielen, Hendrik Tratsaert,
Werner Van den Bergh, Gert Van
Esche, Steven Van Garsse, Pieter
Vandekerckhove

Eindredactie:
Pieter De Gryse en
Werner Van den Bergh

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Rotatyp Brussel
Oplage 9000 eksemplaren
ISSN-nummer 0773-5162
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen
om 18.00 uur op het
redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

STUDENTEN! UW THESIS VERDIENT EEN PERFECTE BEHANDELING!

Kreeg U nooit een "10 voor taal"? Jammer, doch geen nood... Wij sporen voor U elke wispelturige "dit" op, vallen over alle "Galli- en andere (c)ismen" en vinden onmiddellijk de fout... We werken zelfs die kronkel in de zinsbouw weg! Eenvoudig, niet? Maak U geen zorgen over de interpretatie: wij bogen op een taalkundige en wetenschappelijke opleiding en een economische ervaring: we bespreken immers met U elke wijziging en wippen er meteen de laatste tikfout uit. En zo hoort het ook!

CORRECT EN SOBER CONFORM DE NORMEN VAN UW FACULTEIT

PROFESSOREN, DOCENTEN, TOEKOMSTIGE DOCTORES!

Ook uw typewerk en cursussen verdienen dezelfde service. Vertrouw ons gerust uw vreemde talen en tekens toe, symbolen, formules en tabellen: onze PC's zijn ervoor uitgerust.

't Is ook vlakbij: tegenover ALMA II.

UNIVER c.v.

Edward Van Evenstraat 3, 3000 LEUVEN
☎ 016/23.86.43

(advertentie)

Almama

◀ vervolg van p.1

peilt op hun verzoek ook of er actiebereidheid is bij de studenten om te protesteren tegen zulke onpopulaire beslissingen. Indien de prijzen stijgen, wil 34% van de vaste Alma-eters aan akties daartegen deelnemen.

Amalgaam

In de enquête worden ook de levensstijlen van de studenten onderzocht. Op basis van relevante gegevens kwam men tot acht verschillende categorieën, waaronder bijvoorbeeld de Alma-eter, de kot-eter en de horeka-eter. Het aandeel van het koken op kot is gedaald, ondanks het feit dat het aandeel van het aantal vrouwelijke studenten gestegen is. De sterkere aantrekkingskracht van de Leuvense horeka heeft dan weer veel te maken met een stijging van het aantal kapitaalcrachtigere studenten. De positie van Alma als marktleider voor de warme maaltijden tijdens de week komt echter niet direct in gevaar. Voor die warme maaltijden is er nauwelijks een vergelijkbaar aanbod kwa prijs/kwaliteit in de prive-ector. Enkel het aanbod van warme snacks in kafees en frituren is konkurrentieel.

Alma biedt ondanks haar tendens tot prijsstijging nog steeds de goedkoopste eetmogelijkheid. Bewijs daarvan zijn de 1.649.922 maaltijden die in 1990 werden verkocht. Een groei met 2,5 procent vergeleken met het cijfer voor geheel 1989. Als men de groei in akademielijaren uitdrukt dan gaat Alma er de laatste vier jaar steeds met iets meer dan 2% op vooruit, met uitzondering van het akademielijar 88-89, toen er bij een stagnierend studentenaantal zo'n 15.000 warme maaltijden minder verkocht werden. Vorig akademielijar, 89-90, steeg het aantal maaltijden met 3,4% tegenover een stijging met 0,9% van het studentenaantal. De omzet van konsumpties - soep en desserts - daarentegen volgt een dalende lijn. Door de stijgingen van de maaltijdprijs en de prijs van de konsumpties zijn de ekstra's bij de

maaltijd steeds verder achteruitgaan. De verhouding konsumpties/maaltijden gaat naar beneden met 1,6% (88-89) en met 3,6% (89-90) per jaar. Een reden te meer om te hoge prijsstijgingen van de maaltijden aan te vechten.

Een aantal vragen in de enquête geven interessante informatie over studiefinanciering. In alle groepen waar men horeka-gebruik aantreft, ligt het percentage van studenten met een studiebeurs signifikant lager. Het percentage beursstudenten bij de vaste Alma-eters (21%) en bij de groep kot-eters (24%) is een weerspiegeling van het gemiddelde van de universiteit (22%). Uit de cijfers van het percentage studenten die een beurs aanvragen en het gemiddeld bedrag van de beurs besluiten de onderzoekers dat de groep studenten die op de rand van de (te) lage fiskale grenzen zit zeer sterk vertegenwoordigd is bij de trouwe Alma-eters. Die hypoteses wordt ook bevestigd door het aantal studenten met een aanvraag voor een beurs te vergelijken met het percentage studenten dat effectief een beurs krijgt. Bij de groepen die Alma bezoeken vraagt 34% een beurs aan en slechts 21% krijgt er een. Ook door andere gegevens worden de onvolmaaktheiden van het huidige studiebeursstelsel bevestigd.

Rationaliseren

Naast al deze ernstige resultaten kan je in de studie die 102 bladzijden beslaat ook merkwaardige standpunten terugvinden. Zo verklaart 7% van de studenten dat ze 's avonds gaan eten omdat ze 's middags pas wakker zijn. In Alma I vonden 22 studenten dat er teveel marginalen kwamen. Studenten hebben echter niet het alleenrecht op merkwaardige ideeën. De direktie van Alma speelde met het idee op korte termijn te beginnen met afhaalmaaltijden. Die naam werd echter al snel gewijzigd in meeneemmaaltdien aangezien afhaal bij het uitspreken te veel gelijkenis vertoont met afval. Ook over deze meeneemmaaltdien werden enkele vragen aan de studenten gesteld (zie kader).

In een begeleidende brief duidt Toon Martens, direktieur van Alma, nogmaals het hoofddoel van dit onderzoek aan: "Het is de bedoeling om in de toekomst

beter in te spelen op de klachten op vlak van voeding. Uw suggesties en opmerkingen zijn erg welkom en U kan ze steeds kwijt bij T. Martens, Direktieur Alma, Van Evenstraat 2 C, 3000 Leuven. Gelieve uw kritiek vóór 15 mei in te leveren, zodat we hiermee rekening kunnen houden in ons aktieplan van 1991-1992, dat definitief vastgelegd wordt in de tweede helft van juni." Toch toevallig dat de studenten in de tweede helft van juni andere bezigheden hebben.

Ronny Tielen

Luchtoker in de nieuwe centrale Almakeuken. Waar is het principe van de doorzichtigheid gebleven? Antwoord in Twin Peaks. (Foto Wim Peeters)

ALMA'S MEENEEMEKEONOMIE

Heb je vandaag nog niks gegeten en is het al elf uur 's avonds? De oplossing zou dan kunnen bestaan in de Alma-meeneemmaaltdien. Alleen pech natuurlijk dat het meeneemwinkelje al sluit om kwart voor acht 's avonds. Toch weer een frit bij Fonske dan maar?

De frituren en de sterke groei van het aanbod van bereide maaltijden in grootwarenhuizen (pizza's, lasagna's,...) samen met de sterke prijsdaling van mikrogolfovens, zijn potentieel een sterke bedreiging voor het marktaandeel van Alma. Uit de enquête blijkt trouwens ook dat reeds 15,5% van de studenten in hun kot over een gemeenschappelijke mikrogolfoven beschikken.

Anderzijds biedt de nieuwe centrale keuken - de zogenaamde COP die men nu in Heverlee aan het afwerken is en die operationeel zal zijn op 1 november 1991 - de mogelijkheid om bereide maaltijden te produceren waarmee ook de markt van de kot-eters kan aangeboord worden. De distributiekosten van meeneemmaaltdien liggen veel lager dan voor maaltijden in een restaurant, zodat op deze manier een goedkopere maaltijdvoorziening kan worden uitgebouwd.

Hoewel dit type aanbod niet zo bekend is, lijkt er volgens het onderzoek toch interesse te bestaan voor meeneemmaaltdien. Een kleine helft

van de ondervraagde studenten zei geïnteresseerd te zijn. De fakulteit Economie spant de kroon. 58% van de ekonomiestudenten toonde interesse. In de andere fakulteiten schommelt dat percentage rond de 40% met uitschieters naar beneden toe in Letteren en Wijsbegeerte (33%) en in Toegepaste Wetenschappen (30%). Dit resultaat betekent dat de omgeving van de fakulteit Economie waarschijnlijk de primeur van een Alma-meeneemwinkel zal kennen. De maaltijden zouden immers niet verkocht worden

in de bestaande vestigingen, maar in (nieuwe) kleine winkeljes van ongeveer 10 vierkante meter. Uit het onderzoek trekt Alma de konklusie dat meeneemmaaltdien eerder als een afwisseling gezien worden dan wel als een volledige vervanging van de bestaande gewoonten. Op basis van de verkregen gegevens raamt Alma de potentiële markt op 60.000 maaltijden per maand of ongeveer 500.000 maaltijden per jaar. Smakelijk!

(RT)

Terugbetaling tesisonkosten

Koffie en koekjes voor de promotor

In het begin van het jaar keurde de Akademische Raad (AR) een nota goed in verband met de eindverhandeling. Het ging om een advies van Onderwijsraad (OR) waarin expliciet wordt gesteld dat de onkosten die een eindverhandeling met zich meebrengt gedragen moeten worden door het departement, exclusief de drukkosten van de tesis zelf. Nu blijkt dit advies ver van de realiteit te liggen, voornamelijk in Humane Wetenschappen. Daar kan de student doorgaans zelf opdraaien voor de onkosten die hij in het kader van zijn tesis heeft moeten maken.

De akademische overheid beseft blijkbaar goed dat er eindelijk klare wijn moet geschonken worden. De situaties in de verschillende fakulteiten zijn namelijk zeer uiteenlopend. Op dit moment liggen de fakulteiten Toegepaste Wetenschappen (TW) en Landbouwwetenschappen buiten schot: daar is het zonder meer zo dat alle kosten voor de verhandeling gedekt worden door de promotor. Elk departement verdeelt een budget over de promotoren. Het bedrag is afhankelijk van het aantal tesisstudenten die de promotor in kwestie begeleidt. Dit model moet dienen als basis om de situatie in andere fakulteiten recht te trekken. In de meeste fakulteiten van Humane Wetenschappen is een regeling zoals in TW immers onbestaande. De fakulteit van Kerkelijk Recht kent trouwens precies de tegenovergestelde situatie: daar bestaat de traditie dat, wanneer de student zijn proefstuk tot een goed einde brengt, hij zijn promotor overlaadt met koffie en koekjes.

Dat de regelingen inzake onkostenvergoedingen van tessen verschillen van fakulteit tot fakulteit is enigszins te verklaren vanuit de eigenheid van de fakulteiten zelf. De eindverhandelingen in Toegepaste en Landbouwwetenschappen kaderen meestal in een ruimer onderzoeksproject waarvoor, mede door bedrijfsfinanciering, een aanzienlijk budget voor handen is. Voor Eksakte Wetenschappen geldt ongeveer dezelfde situatie: in Chemie bijvoorbeeld is de regeling heel uitgesproken. Elke promotor krijgt per tesisstudent een halve rekenenheid (een rekenenheid zou in Chemie 800.000 frank bedragen). Door de hoge onkostenmarge van onderzoeksprojecten, blijkt dat forfaitair bedrag meestal wel overeen te komen met de reële kosten. In Wiskunde-Natuurkunde is het voor de student dan weer moeilijker om iets los te krijgen van zijn promotor. In Humane Wetenschappen hebben kleinschalige projecten de bovenhand. Een positief gevolg daarvan is dat de individuele vrijheid in de keuze van het onderwerp vaak groter is bij Humane Wetenschappen.

Een ander verschil, naast het onderzoekskader, is dat men in Toegepaste, Eksakte en Landbouwwetenschappen over het algemeen nauwer samenwerkt met de promotor. Bovendien zijn de kosten ook evident: labmateriale, transportvergoedingen voor het nemen van stalen op lokatie, enzovoort. Dat neemt echter niet weg dat ook in Humane Wetenschappen de tesisonkosten soms de pan uit vliegen. Zo liggen de kosten voor het uitvoeren van een reglementaire schriftelijke enquête in Economie bijvoorbeeld zeer hoog. Reglementair

betekent immers: geen rektro verso, niet als drukwerk versturen, een postzegel bijvoegen en eventueel de resultaten van de enquête terugsturen. Voor een enquête naar 200 bedrijven komt dat neer op een bedrag van zo'n 7000 frank, zonder het terugsturen van de resultaten. In sommige fakulteiten, zoals Sociale Wetenschappen, wordt dat bedrag terugbetaald. Dat is echter zelden het geval in Economische Wetenschappen of in Letteren en Wijsbegeerte.

Schroom

Het hoeft geen betoog dat een dergelijk bedrag voor de student een zware financiële dobber kan zijn. Maar daar blijft het niet bij. Sommige studenten moeten in het kader van hun tesis allerlei bibliotheken afschuimen, op zoek naar werken die niet via het interbibliothekaire verkeer kunnen worden aangevraagd. In dat geval lopen de transportkosten hoog op, zeker als de bibliotheekbezoekjes zich niet beperken tot het binnenland. Samen met telefoonkosten, boek aankopen en kopies zijn enquêtes en transport de elementen bij uitstek die de tesis tot een duurdere aangelegenheid kunnen maken dan aanvankelijk verwacht.

De huidige situatie, waarin men op veel fakulteiten te kampen heeft met een schrijnend tekort aan financiële middelen, wrekt zich natuurlijk in eerste instantie op de student. Zo evident is dat echter niet. Tesisstudenten doen immers per definitie aan wetenschappelijk onderzoek en dragen dus evengoed bij tot de ontwikkeling van de fakulteiten. Het is dan ook niet meer dan logisch dat gemaakte onkosten onmogelijk voor de rekening van de student zijn. Zelfs de publicatiekosten (elke tesis moet in 5 à 8 exemplaren worden uitgegeven), die volgens het advies van OR ten laste van de student moeten liggen - zoals het momenteel het geval is - maken in principe eveneens deel uit van het onderzoek.

De onduidelijkheid van de huidige situatie en de hiërarchische relatie tussen student en promotor leiden ertoe dat er bij de student een zekere schroom bestaat om de promotor met financiële kwesties lastig te vallen. Liever dan met de rekening te komen aandraven bij de promotor, zal de student zelf in zijn beurs tasten of bij zijn of haar ouders gaan aankloppen. Die weinig assertieve houding draagt natuurlijk niet bij tot een gunstige evolutie naar een algemene regeling.

Paradoxaal genoeg is het niet de studentenbeweging, maar de academische overheid die nu klaarheid wil scheppen in de zaak. Dat AR een advies

goedgekeurd heeft betekent echter nog altijd niet dat een tesisstudent het recht heeft de vergoeding van gemaakte onkosten aan zijn promotor te vragen. Het blijft bij een aanbeveling, hetgeen zeker niet bevorderlijk is voor de situatie van twijfel die er op dit moment bij velen bestaat. Bovendien lijken de fakulteiten niet geneigd het advies automatisch in de praktijk om te zetten: groepsvoorzitter Vorlat (Humane Wetenschappen) verklaarde onlangs nog op een Groepsraad dat er in Humane Wetenschappen eenvoudigweg geen geld is om tesisonkosten terug te betalen.

In de nabije toekomst hangen dus nog geen fundamentele veranderingen in de lucht. Het advies van OR in verband met de tesisonkosten is trouwens maar een kleine schakel in een groter dossier dat heel de tesisproblematiek betreft: tesisbegeleiding, de rechten en plichten van promotor en student, begeleidingsfaciliteiten, logistiek kader, enzovoort. Om hierin enige essentiële veranderingen aan te brengen dienen wijzigingen in het eksamenreglement te worden doorgevoerd, wat een procedure van lange adem is. Toch ligt een eerste aanzet al in het vooruitzicht. Onlangs nam prof Mäschlein (voorzitter Studentenaangelegenheden) het initiatief om in verband met de tesisproblematiek een werkgroep op te richten en "De kwestie van de tesisonkosten kan daar eventueel ook besproken worden", aldus Mäschlein. Wij hadden het hem liever wat affirmatievler horen formuleren.

Steven Van Garste

Onze fakbars

◀ vervolg van 1

Andere fakbars kregen gelijkaardige aanmaningen. Vlak voor de paasvakantie werd L&W schriftelijk op de hoogte gebracht dat ze op 15 april een bezoek konden verwachten van een commissie met mensen van het algemeen beheer, studentenvoorzieningen, de audit-commissie en de fakulteit. Ongeveer op hetzelfde moment kregen de Shrink, L&W, Politika en VRG een brief van het patrimonium, dat ressorteert onder het algemeen beheer, toegerust, met de vraag voor 15 april een saneringsplan in te dienen. Ook hier kwamen de brieven pas aan op 26 maart, dus reeds tijdens de paasvakantie.

De tijdsdruk die de kringen werd opgelegd bleek niet zonder reden: eind februari had de audit-commissie de hoofden van zowel het algemeen beheer als studentenvoorzieningen gevraagd de vier hogergenoemde fakbars in te lichten over de veiligheidsproblemen in hun huizen. Tegelijkertijd werd ook het advies gegeven de kafees op 1 mei gewoon te sluiten, samen met de bijhorende kringpermanenties.

Ondertussen bleek duidelijk dat het dossier van de fakbars op verschillende niveaus, en onafhankelijk van elkaar behandeld werd. Enerzijds is er het patrimonium, dat naar aanleiding van het steeds aangroeiende klachtendossier, de dringende nood voelde orde op zaken te stellen. Anderzijds zijn er de werkzaamheden van de audit-commissie, die het algemeen beheer adviseert over het voeren van veiligheidsbeleid. De situatie wordt helemaal onoverzichtelijk als je weet dat er inmiddels drie commissies bestaan die, onder impuls van studentenvoorzieningen, de fakbars individueel doorlichten.

Men kan zich wel afvragen of de kringen niet eerder ingelicht konden worden over wat er eigenlijk gaande was. Over het advies van de audit-commissie om de kringhuizen te sluiten

werd zelfs met geen woord gerept. Nochtans was dit niet zo onbelangrijk, daar dit voor de Algemene Beheerder van de KUL een vrij dwingend advies is. Hij kan immers aansprakelijk gesteld worden voor elk ongeval dat te wijten is aan de onveilige toestand van de gebouwen die hij beheert, iets wat onlangs nog is gebeurd aan de UCL.

Ondertussen is dit advies wel enigszins afgezwakt, in die zin dat de studenten waarschijnlijk een realistische kans zullen krijgen om hun huizen aan te passen aan de veiligheidsnormen. De deadline van 1 mei zal wel blijven bestaan om de kafees zelf nog dit academiejaar open te mogen houden, wat eigenlijk alleen de Shrink nog zal interesseren. De Kringpermanenties zouden buiten schot blijven tot half september. Vóór half mei zouden de studenten ingelicht worden over de werken, die uitgevoerd dienen te worden voor volgend academiejaar.

In ieder geval zullen de overeenkomsten met de KUL regulariseerd moeten worden, en zal er regelmatig toezicht worden op het beheer van de huizen. Ook de problemen met de burelen zullen hierin meespelen, wat vooral voor Hdr en Politika problematisch zou kunnen zijn. Zowel Politika als VRG zijn trouwens nog eens apart uitgenodigd bij studentenvoorzieningen om over hun fakbars te praten.

Voor een aantal kringen zou het advies van de audit-commissie wel eens een aanleiding kunnen vormen om uit te kijken naar een nieuwe huisvesting. Het advies suggereert trouwens expliciet dat geen engagementen op middellange termijn zouden worden aangegaan met de fakbars. Er kan immers nog altijd geen brandweerwagen bij de Nieuwe Valk geraken, en er zullen wel nieuwe vennoten komen opdagen voor het Romero-project.

Gert Van Esche
Werner Van den Bergh

REDAKTIONEEEL

Goodwill

Fakbars en kringkafes zijn in de loop van de jaren uitgegroeid tot verankeringpunten in de werking van vele Leuvense fakulteitskringen. Zij zorgden vaak voor de commerciële - zij het meestal erg onprofessionele - onderbouw van de kringwerking. Professionaliteit was overigens nooit het devies van de kringkafes. Doorgaans opteerden zij voor een meer studentieke aanpak dan die van de alsmaar 'chiquere' Leuvense horeka-zaken.

In de loop van de jaren zeventig en tachtig verdween de bruine studentenkroeg nagenoeg volledig uit het Leuvense stadsbeeld om plaats te maken voor blitse kafee-restaurants of snackbars. Die evolutie leek aan de fakbars voorbij te gaan, en wellicht hebben zij daaraan hun groeiende succes te danken gehad. In een fakbar 'kan' meer dan in het doorsnee Leuvense kafee, de pintjes zijn er doorgaans goedkoper en de mindere service neemt de fakbar-ganger er dan ook graag bij. De meeste bestaande kringkafes danken hun ontstaan dan ook aan de sfeer van de nadagen van de Leuvense democratiseringsbeweging. Studenten moesten de mogelijkheid hebben om in een eigen ontmoetingsplaats aan een democratisch prijsje een pint te drinken. Die ontmoetingsplaatsen moesten ook ruimte bieden aan allerlei socio-culturele activiteiten.

Die functie hebben de meeste fakbars zich ook toegeëigend en zij is meer dan een alibi om goedkoop te zuipen. De fakbars ontwikkelden zich in het beste geval tot steunpunten van de presidiumwerking. Traditioneel vormen de kafees het decor voor heel wat kringactiviteiten, van kantussen, over cocktailavonden en doodgevone 'vaten' tot literaire namiddagen en tema-avonden. De meeste fakbars zijn ook de uitvalsbasis voor de opvang voor nieuwe eerste- en tweedejaars. Sinds een aantal jaren bieden de huizen waarin zij gevestigd zijn ook onderdak aan de kringpermanenties.

Toch is de relatie tussen kafee en kring vaak niet vlekkeloos verlopen. Steeds meer fakbars zijn zich auto-noom gaan opstellen ten opzichte van de kring waaruit ze ontstonden, om op semi-professionele wijze te kunnen werken. Die situatie heeft er ongetwijfeld toe bijgedragen dat de kringkafes niet langer kunnen rekenen op de goodwill van bepaalde personen bij Studentenvoorzieningen. Het is reeds langer geweten dat de voorzitter van Studentenaangelegenheden principieel enkel met kringen praat en de fakbars liever ziet veranderen in 'ontmoetingsplaatsen', waar kollega-studenten bij een kopje koffie een gezellig babbelje kunnen slaan.

De vraag moet dan ook gesteld of de verontwaardiging bij bepaalde fakbars wel op zijn plaats is, en of men niet beter de hand in eigen boezem zou steken. De bestaansreden van de kringkafes ligt in het niet-commerciële karakter dat de kringwerking moet integreren. Indien men van dat uitgangspunt afstapt, dan is er ook geen enkele reden om ze in die hoedanigheid in stand te houden. De meeste kringkafes zijn echter in ruime mate trouw gebleven aan de niet-professionele aanpak die hen destijds de zegen van de beleidsmakers opleverde. Het zou dan ook een bijzonder jammere zaak zijn, mochten precies die fakbars de dupe worden van de maatregelen die in het verschrift ligt.

Helemaal denkbeeldig is dat niet. Het is evident dat fakbars die reeds langer de commerciële kaart spelen beter gewapend zijn tegen een mogelijke sluiting van hun kafee. Zij hebben over het algemeen betere kortakten met de brouwerijen en beschikken over voldoende reserves om op korte termijn een nieuwe behuizing te vinden. Kleinere fakbars kunnen op zo'n ogenblik enkel hopen op de goodwill van de universitaire overheid, als die tenminste nog bestaat.

Internationalisering en elitarisme

KU Leuven vecht met kamertekort

Enkele weken geleden schreven wij over de plannen van de KU Leuven om de kamermarkt uit te breiden. Tijdens de paasvakantie heeft de Raad van Beheer met bewaarde spoed het licht op groen gezet voor de uitvoering van enkele van de bestaande denkplannen. De volgende twee jaar moet de KU Leuven een paar honderd kamers bijkrijgen, deels door restauratie van aangekochte gebouwen en inbreiding van bestaande residenties, deels door de optrek van nieuwbouw.

In de Blijde Inkomststraat zal, als alles volgens plan verloopt, in de zomervakantie begonnen worden met de afbraak van een deel van de overdekte parking tegenover het Erasmushuis (Letteren en Wijsbegeerte). Ook het aanpalende huis - nummer 32, eigendom van de unief - gaat onder de sloophamer. Op deze plaats zal het *Romerohuis* komen, dat aan ongeveer 60 studenten onderdak moet bieden, onder wie een aantal gehandicapten. De unief zou het huis graag klaar hebben tegen 1 oktober 1992. Volgens de oorspronkelijke plannen zou het Romerohuis deel uitmaken van het *Romero-project*, dat de hele ruimte tussen Blijde Inkomststraat en Tienstraat (de huidige parking) zou omvatten. Maar dat project wordt voorlopig losgekoppeld van het huis en op de iets langere baan geschoven. Zo krijgt de Shrink, fakbar van Psychologie, nog minstens een jaar respijt. De KU Leuven wil de bouw van het huis bekostigen met een goedkope ASLK-lening, die zij eigenlijk bestemd had voor het Vandelcollege - onnodig, zo bleek later. Verder doet het Algemeen Beheer een beroep op meecnaat, onder andere van Petrofina (6 miljoen) en Amici Almae Matris (2 miljoen).

Een tweede uitbreiding zal plaatsvinden door de kamers van het Zwarte Zusterklooster op te kalefateren. Dit klooster heeft eigenlijk twee delen: een aan de kant van de Schapenstraat en een aan de kant van de Dijle. Vijftig kamers

aan de Dijkleant, die vroeger toebehoorden aan de zusters, zullen tegen oktober worden aangepast aan de noden van de moderne student. Eerst stelde het Algemeen Beheer voor om als huurprijs voor deze kamers 90% van de A-huurprijs te vragen. De A-huurprijs wordt door de universiteit aangerekend aan de laagste inkomenscategorie en bedraagt ongeveer 2700 frank. De reden voor dit voorstel was dat de kamers 'nogal onaantrekkelijk' waren. De dienst Studentenvoorzieningen protesteerde tegen dit voorstel, omdat de universiteit dan voor de eerste keer haar prijzen zou laten afhangen van de kwaliteit van de kamers (zoals in de prive) en niet van de financiële draagkracht van de student en zijn ouders. Voor de restauratie van het klooster zou het Algemeen Beheer op korte termijn acht tot tien miljoen hebben opzij gelegd. Nog vijftig kamers aan de kant van de Schapenstraat zouden tegen februari 1992 operationeel zijn. De studenten die nu op het 'Onze-Lieve-Vrouw huis' zitten (in de Justus Lipsiusstraat) zouden volgend academiejahr intrekken bij de Zwarte Zusters.

Vrouwenhandel

Ten derde komen er twee blokken bij op de kampus Arenberg: blok dertien en blok veertien. Deze blokken zouden wel geïntegreerd worden en één of meer één geheel vormen. Blokken één tot en met acht liggen vóór Alma drie, blokken negen tot en met twaalf liggen achter. De nieuwe gebouwen zouden een scherm vormen tussen deze laatste blokken en de 'Centrale Opslag en Productie' - de COP, de nieuwe keuken van Alma waaraan druk wordt gewerkt en die op 1 november operationeel moet zijn. Volgens onze informatie worden de nieuwe gebouwen op Arenberg, die in oktober 1992 moeten klaar zijn, bekostigd uit de extra-investeringskredieten die voorzien zijn in het dekreet-Coens. Deze kredieten komen wel pas vanaf 1992 vrij. Tachtig tot honderd miljoen zou het Algemeen Beheer voor de bouw hebben uitgetrokken.

Een vierde uitbreidingsmogelijkheid lijkt iets moeilijker te liggen. Vanaf 1 mei

Het gevaar bestaat dat de beleidsdrift van de KUL straks weerspiegeld wordt in haar huisvestingspolitiek.

zitten de 250 meisjes in het *Universitair Centrum voor Meisjesstudenten* (UCMS) zonder eten. De Almvastiging in het Meisjescentrum sluit. De eetzaal die op die manier vrijkomt, zou kunnen worden gebruikt voor studentenhuizing. Maar praktisch is deze omschakeling bijna niet te realiseren. Het is nogal moeilijk enig licht te ontvangen in eventuele kamers omdat er geen ramen in de zaal zijn.

De unief kampt verbeten met haar gebrek aan kamers. Ze trekt niet alleen meer Vlaamse, maar ook meer buitenlandse studenten aan. Op dit moment worden de universitaire residenties en pedas al voor 15% bewoond door buitenlandse studenten (dit academiejahr zijn er meer dan 1600 buitenlandse studenten ingeschreven), waarmee de oorspronkelijk vooropgestelde norm van 10% ruim overschreden is. Hier en daar hoort men al stemmen die vreezen dat de Vlaamse student in de verdrukking komt.

Driftkikker

Bovenop de problemen met studenten krijgt de unief af te rekenen met de huisvesting van gastprofessoren. De dienst voor Studentenvoorzieningen en de dienst 'Huisvesting Gastprofessoren' doen het onmogelijke. Het is voor hen soms moordend werken. Profilen beslissen bijvoorbeeld op de meest onmogelijke tijdstippen om assistenten of gastdocenten uit te nodigen en verwachten dan onmiddellijk dat hun gast op de beste plaats wordt gehuisvest. Studenten die

hier op een blauwe maandag onaangekondigd arriveren, belanden soms in een complete chaos. De huisvestingsdienst moet het dan maar oplossen. Rekening houdend met de huidige spanningen op de kamermarkt is het dan ook normaal dat de KU Leuven prioriteit opvang verleent aan buitenlanders die eerst zelf serieuze voorbereidingen hebben getroffen voor hun verblijf. Hier schuilt echter een addertje onder het gras.

Voor sommige leden van de Academische Raad en de Raad van Beheer is de KU Leuven met haar 25.000 studenten al lang groot genoeg. Zij zouden het liever wat kleinschaliger, maar - het is een publiek geheim - wat meer *elitair* hebben. Toch groeit de KU Leuven elk jaar. Tegelijk streeft het beleid naar de grotere internationalisering en een verhoogd prestige van de KU Leuven op internationaal vlak. Rector Dillemans laat daarvoor in zijn speeches en interviews geen twijfel bestaan: de ambitie van de KU Leuven is enorm. Wat onze universiteit organiseert en aanbiedt moet het beste zijn. Onderdeel van dit streven is de poging om ook zoveel mogelijk hoogwaardige buitenlandse gasten aan te trekken. Het gevaar bestaat nu dat deze *beleidsdrift* binnenkort ook weerspiegeld wordt in de huisvestingspolitiek (ze is nu al zichtbaar in de onderwijspolitiek, bijvoorbeeld in de postgraduaat en in de standpunten met betrekking tot het dekreet-Coens).

De KU wil steeds meer buitenlanders aantrekken, maar tegelijk wordt de situatie op de Leuvense kamermarkt steeds explosiever. De oplossing zou dus kunnen zijn dat een bepaald segment van de studentenbevolking uit de boot valt. Een segment, van Vlaamse én buitenlandse studenten, dat niet meekant met het hoge nivo, en dat hier niet op zijn plaats is. Ofwel een segment dat het zich niet meer kan permitteren hier te studeren. Voor die groep zijn er genoeg andere universiteiten in Vlaanderen.

Dirk Boeckx

Harde werkers (m/v)

De Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie zoekt ter ondersteuning van de werking van haar geledingen Sociale Raad, Veto en Algemeen Beheer gedurende het academiejahr 1991-1992 4 halfzijdse krachten (19,5 uur per week).

Van de personeelsleden wordt verwacht dat ze de Algemene Vergadering van hun raad praktische en inhoudelijke ondersteuning verstrekken om op haar werkingssterren tot een doordacht beleid te komen en om dit beleid met kennis van zaken uit te voeren.

Voor al deze vakatures komen als vanzelfsprekend zowel mannen als vrouwen in aanmerking. Alle personeelsleden zullen werken met een beendingscontract van bepaalde duur.

Schriftelijke sollicitaties, met CV, motivering en vermelding van de speciale kwaliteiten die voor een raad nuttig kunnen zijn, moeten ten laatste dinsdag 30 april om 17.00 uur op het sekretariaat aangekomen zijn, bij Gert Van Essche, 's Meiersstraat 5, Leuven.

Sollicitanten voor de vakatures van Algemeen Beheer dienen aanwezig te zijn op de AV van Kringraad én Sociale Raad, zij die azen op de job bij Sociale Raad dienen op de AV van Sociale Raad aanwezig te zijn. De kandidaten zullen hiervoor persoonlijk uitgenodigd worden.

Sociale Raad

Twee mensen kunnen halftijds aan de slag bij Sociale Raad. Ze moeten zeer dynamisch zijn en beschikken over degelijke organisatorische en administratieve capaciteiten. Zij zijn op de hoogte van de werking van de Algemene Vergadering van Sociale Raad en van de verschillende vertegenwoordigende functies die de Raad waarneemt in het medebeheer van de Sociale Sektor. Interesse in de problematiek rond studiefinanciering, huisvesting, gezondheidszorg, studentenrestaurants en alles wat verder met de sociale positie van de studenten te maken heeft, is een absolute noodzaak.

Zij dienen de Algemene Vergadering praktische en inhoudelijke ondersteuning te verstrekken om op haar werkingssterren tot een doordacht beleid te komen en dit beleid met kennis van zaken uit te voeren. Zij verklaren zich tevens bereid de studenten bij te staan in het verdedigen van hun belangen in deze aangelegenheden.

Hun kontrakt loopt af op 31 augustus 1992.

Veto

Voor haar werking wil het studentenblad beroep doen op een halfzijdse kracht. Van de kandidaat (m/v) wordt in de eerste plaats vereist dat hij op de hoogte is van het maken van het blad,

zowel technisch als inhoudelijk.

Zijn taak bestaat vooral uit administratie, het bijhouden van de briefwisseling, het meewerken en koördineren van de reclamewerving, het bijhouden van het archief en het verzorgen van de permanentie. Daarnaast begeleidt hij de redactie, spoort kwaliteiten op en legt contacten tussen medewerkers, redakteurs en leden van de verschillende raden. Als bindschakel tussen alle geledingen van de redactie, zorgt hij ervoor dat er wekelijks een kwaliteits hoogstaand blad onder de Leuvense studenten verspreid wordt.

Het kontrakt loopt af op 31 juli 1992.

Algemeen Sekretaris

De kandidaat (m/v) moet zeer dynamisch zijn en beschikt over degelijke organisatorische en administratieve capaciteiten. Zijn taken omvatten:

- de voorzitterschap van de Financiële Controlekommissie der Vrije Verenigingen.
- de administratie en het technisch beheer van de koepel en haar huisvesting (verhuur van kamers).
- de koördinatie van de Vlaamse Studentenfederatie en het verrichten van studiewerk omtrent problematieken die de concrete Leuvense kontekst overstijgen en een nationale aanpak vereisen.

Hij werkt halftijds en zijn kontrakt loopt tot 31 juli 1992.

NIEUW!

Leer typen in twee dagen

U leest het juist: op 10 uur, gespreid over 2 of 3 dagen leert U perfect blind typen (26 letters + hoofdletters + leestekens)

- met leerdoelgarantie
- 3 gratis proeflessen

Doe vandaag nog Uw gratis proefles en morgen typt U zelf brieven en papers.

Alle inlichtingen bij
De Guchteneere
(016)23.05.56
tot 22.00 u

adherentie

Moeder Westland viert al honderd jaar

De zwanezang van het glorieus klubleven

Zaterdag vond in kasteel Bellewaerde in Ieper een 'akademische zitting' plaats met Mgr. Maertens, rektor van de Kulak, over honderd jaar Moeder Westland, de studentenclub van Ieperse en Poperingse studenten. Direkte aanleiding was het verschijnen van 'Van Schachtendoop tot Zwanezang', waarin oud-Westlandpreses Siegfried Debaeke de geschiedenis van zijn club uit de doeken doet. In het voorwoord van de publikatie schrijft rektor Dillemans dat de honderdjarige springlevend is. De teneur van het boek zelf is echter minder positief. Siegfried Debaeke en gastschrijvers hekelen de huidige generatie studenten en geven toe dat het klubleven moeilijke jaren kent.

Terwijl bij haar heroprichting in 1835 de Katholieke Universiteit te Leuven slechts 86 studenten telde, studeerden rond 1880 in Leuven al zo'n 1500 studenten. Westvlamingen, Antwerpenaars en Limburgers kwamen meestal voor enkele maanden naar Leuven. Vooral de Westvlamingen schuwden contact met de hoofdzakelijk liberale Leuvense bevolking. Het gevaar om te vereenzamen in de studeerkamer was dus bijzonder groot. Vanwege die nood aan sociaal contact kenden de Vlaamse streekclubs een spontane opkomst. Zo ontstond Moeder Westland in 1890, op initiatief van René Joly. De club rekruteerde uit studenten van twee kolleges, een uit Ieper en een uit Poperinge. Hun leden waren rijk en konden zich een intensief ontspanningsleven permitteren.

De hoofdbezigheid van de klubstudenten bestond voornamelijk uit samen drinken, zingen, sporten en 'rollen' (na het drinken door de straten van Leuven en omstreken trekken). In 1892 werd het gemiddeld bierversuik van de Leuvense student in een Leuvense tijdschrift geschat op drie liter per dag. Dat daarbij de studies in het gedrang kwamen, werd niet als een handikap gezien. Het stond immers goed om minstens een keer te bissen; wie onderscheiding had moest vaak meer lidmaatschapsgeld betalen, en er werd getracht te bissen met vrijstelling van praktika om aan namiddagactiviteiten te kunnen deelnemen.

Gaandeweg werd het klubleven meer gereguleerd. In 1929 werd op initiatief van Mon de Goeyse het Seniorenkonvent (SK) opgericht, dat belast werd met het ordenen van het klubleven. Het overkoepelde de vijf gouvouwen en 26 clubs en viel onder leiding van het

KVHV. Wie lid werd van een club, werd toen haast automatisch ook lid van het KVHV. Vanaf dan moest alles stijlvol en ordelijk gaan verlopen. Zo regelde het SK de kleuren en afmetingen van de ketenken van de clubs, zoals de peijes, de preseslijntjes en het klubschild. In 1931 verscheen in het liedboek (van het KVHV) een appendix met een aantal regels waaraan studenten in een club zich dienden te houden. Vier jaar later groeide die uit tot de klubkode.

De jaren voor de tweede wereldoorlog ontploofde het KVHV zich verder als overkoepeling van de clubs, die nu louter nog op ontspanning gericht waren. Het verbond zorgde voor de politieke, sociale, culturele en sportieve werking, het kreeg toegang tot de sportterreinen en had een eigen restaurant. Met Sociale Hulp, een geleiding die zich bezighield met de arme Leuvenaars, bouwden ze hun sociale werking uit. Verder wilde het een einde maken aan het ontspanningsleven dat draaide rond bier en wenste ze een grotere culturele uitstraling voor de clubs.

Kempen

Na de tweede wereldoorlog wisten die goed uitgebouwde studentenclubs een aantal studentengroepen uit te denken waarmee ze vaak de nationale pers haalden. De eerste daarvan vond plaats in Gent, waar de studenten op 16 november 1949 een tijdlang het Gravensteden bezetten en de politie op afstand hielden met rotte tomaten. De grap sloeg danig in. Er werden herdenkingsplechtigheden gehouden die naderhand uitgroeiden tot de Gravenstedenfeesten. De grootste stunt in Leuven ging door

tijdens de karnavalsfeesten in 1957, toen de studenten iedereen deden geloven dat er een nieuwe Vlaamse film over de bevrijding van Leuven gedraaid werd. Tot een aantal jaren geleden was de karnavalstoot in Leuven de studentikoze topper bij uitstek.

Tegen het eind van de jaren zestig verloren de clubs hun vooraanstaande rol in het studentenleven. Dat was vooral te wijten aan hun conservatief karakter, waardoor ze geïsoleerd raakten van de heersende progressieve stroom onder de studenten. In zijn bijdrage aan het werk van Debaeke schrijft 'Klietoor', presis Westland 1970-71, over hun stamlokaal 'Kempenland': "Porren daarentegen waren in dit oord helemaal niet welkom. Ze werden stevast onthaald op de schlager 'Hete wijven voor de werkmán'. Ook nozems schuwden ons lokaal. Langharige bezoekers dien-

den immers een bewijs voor te leggen dat hun kapper 'in de bak' zat, zoniet werd onverwijd de schaar gehanteerd." (p. 225). De klubstudenten waren overigens niet alleen seksistisch in hun stamlokaal. In dezelfde periode moesten de schachten op de bals met de 'lieven' van de oudere leden dansen, zodat 'd'oude buks' samen aan de toog konden drinken en praten.

Ondanks de enorme groei van het aantal studenten, verminderde het ledenbestand van de streekclubs. Hun traditionele levensstijl was niet langer aantrekkelijk voor de grote groep studenten die samenwoonden in gemeenschaps huizen en in Leuven zelf vrienden met dezelfde interesses zochten. Met de verandering in levensstijl van de studen-

ten, veranderde ook de Leuvense horeka. De eethuizen en de kafees werden aangepast aan de individualistische student. Westland was een van de eerste streekclubs die zijn stamkafé zag verdwijnen. Toen in 1971 't Kempenland' van uitbater veranderde, verdwenen alle studentikoze symbolen uit het kafee. 'Klietoor' verhaalt hoe Westland toen met de steun van andere Vlaamse streekclubs het kafee kort en klein geslagen heeft. De politie heeft trouwens nooit kunnen bewijzen wie het misdrijf beging.

Debaeke uit nogal wat kritiek op de generaties studenten die zich vanaf het eind van de jaren zestig afzijdig hielden van de traditionele studentikozeit. Zo wel de 'rode rakkers' als de latere individualistische 'kariëristen' moeten eraan geloven. De huidige kringen binnen Loko zijn volgens de schrijver wel goed in het organiseren, maar hebben het sociaal-politiek aktivisme achter zich gelaten. Over het huidige aktivisme van de streekclubs zegt hij niets. Dat is begrijpelijk, want nu de Leuvense universiteit volledig verederaliseerd is en de derde fase van de staatsvorming besproken wordt, hebben de streekclubs hun 'ideologisch cement' verloren. De opkomst en de bloei van de streekclubs is immers onlosmakelijk verbonden met hun aktie-terrein, de Vlaamse Beweging.

Breydel

Tot 1876 was het letterkundig genootschap *Met Tijd en Vlijt* de enige Vlaamse studentenvereniging in Leuven. De Westvlaamse studenten kwamen vaak uit kolleges waar flaminganten als Gezelle en Verriest aktief waren, en kwamen in Leuven in aanraking met een meerderheid franstalige studenten. Het bekendste voorbeeld van zo'n student was Albrecht Rodenbach, die in Leuven de Westvlaamse studenten in een gilde wilde verenigen, maar in 1880 stierf aan tbc. In 1882-83 kwam die gilde er uiteindelijk toch, spoedig gevolgd door Oostvlaamse (1984), Antwerpse (1985) en Brabantse (1986). In 1888 kende de Westvlaamse gilde al 130 leden, en onder haar voogdij werd in 1890 'Moeder Westland' opgericht.

Door de economische bloei groeide het aantal studenten uit de Vlaamse kleine burgerij, en zagen de Vlaamse verenigingen hun ledenaantal stijgen. Nederlandstalige studenten kwamen niet langer uit het verfranst milieu van de hogere burgerij. Van een bezorgdheid om de ontwikkeling van het Vlaamse volk was echter weinig sprake. De clubs weerspiegelden het elitair karakter van de toenmalige universiteit. In 1904 beschikten 1000 van de 1500 studenten over 200 frank per maand, 500 over 150 frank; astronomische bedragen, in vergelijking met de 100 frank waarmee een arbeider met zijn gezin toen moest rondkomen. Die elitair achtergrond was een voedingsbodem voor de ridderromantiek, waarin de ontspanning en de Vlaamse zaak elkaar vonden. De

Vlaamse studenten dweepten met Consience, Breydel en De Coninck en schreven nogal hoogdravende teksten in het in 1888 opgerichte 'Ons Leven', waarin ze zich als een soort nieuwe leiders van Vlaanderen profileerden.

In 1902 werd in Leuven het 'Vlaamsch Verbond' van studenten opgericht, dat toen het in 1910 verboden werd door de akademische overheid, doorging als het Algemeen Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond van België. Het stelde zich radikaal op tegenover de franstalige akademische overheid. Na de eerste wereldoorlog dreef het uitblijven van een verederalisering van de rug en de lakse houding van de kristen-demokraten hierin, de studenten naar het Vlaams-nationalisme. De relatie tussen het KVHV en de akademische overheid verbeterde echter in de jaren dertig toen monseigneur Cruybruggs vice-rektor werd, en rektor Ladeuze stappen zette om de leergangen te verederaliseren. Na de tweede wereldoorlog zette het KVHV zich verder in voor de verederalisering van de universiteit, en voerde het op nationaal vlak politieke aktie voor de Vlaamse zaak.

Tijdens de konstatie van 1968 ontstond er een splitsing in de studentenbeweging. Een deel ervan beschouwde de Vlaamse zaak immers niet meer als hoofddoel en streefde naar een ruimere demokratisering. De universiteit diende intern gedemokratiserd te worden door het medebeheer van de studenten. Die interne demokratisering moest dan leiden tot een verlaging van de drempel tot de universiteit, de externe demokratisering. De Studentenverkiezing (SVB) die hiervoor pleitte, scheurde zich af van het KVHV, dat ook na de splitsing van de universiteit bleef vasthouden aan 'de Vlaamse zaak'. Met de totstandkoming van de autonome Vlaamse KUL, verloor ze echter hun direkt aktie-terrein.

Onderstunt hadden de kringen in het fakultetenkonvent (FK) aan belang gewonnen. Zij konden immers op demokratische wijze de studenten voor het medebeheer leveren. Op het vlak van organisatie en ontspanning namen de zo ontstane kringen heel wat over van de traditie van de streekclubs, in de woordschat (buizen, blokken, kot, brossen en in mindere mate schacht etc.) en in de gebruiken (doop, revue, kantus, preses). Nieuw was echter de rol die de kringen met hun afgevaardigden in de Algemene Studentenraad (ASR) en later de Overkoepelende Studentenorganisatie (Loko) gaan spelen zijn in het medebeheer. De ludieke akties van de clubs waren van weinig invloed op het beleid van de unie, zelfs niet als het ging om de ontfering van rektor De Somer door een lid van Moeder Westland tijdens de verkiezingen van 'prins karnaval' in 1971.

Debaeke schrijft met weinig sympathie over de maatschappijgerichte en in medebeheer geïnteresseerde studenten. Niet verwonderlijk, want de typische studentikozeit is inderdaad grotendeels verdwenen. De studenten zijn veel wereldser geworden, wat normaal is in een veranderende maatschappelijke kontekst. In tegenstelling tot de vroegere klubstudenten zijn ze vaak nauwelijks te onderscheiden van werkende of buiten de universiteit studerende jongeren. Daarover treuren is in een demokratisch ingestelde samenleving een nogal misplaatste reaktieaire trek.

Genaid

Nu hun rol in het sociale en politieke leven van de studenten aan belang ingeboet heeft, hebben de streekclubs hun bevoorrechte positie van vroeger verloren. Momenteel trekken ze jaarlijks echter wel nog een groot aantal studenten aan. Hun grootste troef is het verleden dat ze meedragen, en het prestige dat hen daardoor verleend wordt. Een andere troef die ze hebben, is geld. Financieel gaat het hen voor de wind dankzij de opbrengst van de galabals en het geld van de erelden. Dat laatste zal misschien ook het geval zijn voor Siegfried Debaeke, die met 'Van Schachtendoop tot Zwanezang' nog een steentje bijdraagt aan de romantiek rond de clubs. Zijn boek kost genaid maar liefst 1550 frank en gebonden 1750 frank. Te bestellen bij Pierre Feys, Brugse Steenweg 113, 8000 Brugge.

Koen Hendrickx

Vrijheid, da's een echte droom. Maar je moet wel financieel onafhankelijk zijn. Je moet dus een bankrekening hebben waarmee je je geld kunt beheren zoals je het zelf wilt.

Zo'n rekening hebben ze bij de ASLK: de Club 001-Rekening voor 16-24 jarigen. Een volwas-

sen zichtrekening met alles erop en eraan. Van je elektronische pas op Teles, Bancontact en Mister Cash tot cheques. Je kunt zelfs "in het rood" gaan of er een internationale betaalkaart aan verbinden.

Meer nog: met je Club 001-Rekening heb je ook nog eens

recht op een superrendabele spaarrekening en heel soepele kredietformules. Waarmee je handig je studies kunt financieren.

Kortom, 't is nu hét moment om je volledig vrij te verklaren.

CLUB 001-REKENING VOOR 16-24 JARIGEN.

ASLK

advertentie

Voor meer informatie kan je terecht bij 'Koerdistan Komitee', Koningin Maria Henriëttelaan 1, 1190 Brussel (Vorst). ☎ 02/ 346.46.65.

Tentoonstelling De Brakke Hond

Blaffende auteurs bijten soms

Vanaf het einde van deze week loopt in de expositie van L&W een tentoonstelling met werk van de grafici van het literaire tijdschrift *De Brakke Hond* (DBH). Die grafici hebben in het tijdschrift een even belangrijke rol als de tekstschrijvers. Ze zijn er voor verantwoordelijk dat *De Brakke Hond* geen 'stencilblaadje' is. Over die politiek van het tijdschrift, uniek in Vlaanderen, praatte we met Lut Teck, hoofdredactrice van DBH.

Het eerste nummer van *De Brakke Hond* verscheen in september 1983. Alhoewel het - bewust - geen manifesten of theoretische opdrachtverklaringen bevatte, was het meteen duidelijk dat dit tijdschrift iets anders zou brengen dan de doorsnee literaire periodek. Het was op dat moment trouwens slecht gesteld met de Vlaamse literatuurpers: het Nieuw Wereld Tijdschrift bestond nog niet, Heibel was niet opgedoekt. Het aanbod bestond dus uitsluitend uit gevestigde waarden als *Dietsche Warande* & *Belfort* (DWB). Mede vanuit onvrede over deze toestand ontstond *De Brakke Hond*.

"De bestaande tijdschriften waren allemaal nogal serieel en inhoudelijk niet opwindend, vrij akademisch van inslag ook.", aldus Lut Teck. Dat serieuze en duffe sfeertje zou gemeden worden: de redactie wilde komaf maken met het 'germanistiek karakter' van literatuur, zoals de hoofdredactrice het zelf noemt. "We zijn zeker eigenzinnig, een beetje tegendraads. Dat wil niet zeggen dat we vermijden traditionele dingen te brengen, want die kunnen ook heel goed zijn. Maar daar zorgen de andere literaire tijdschriften al voor." Acht en een half jaar later is DBH nog altijd een beetje *anti*, zonder daarom vervelend geëng-

geerd te zijn in de literaire teksten. Maar een ding staat vast: "als *De Brakke Hond* braaf wordt, stap ik er uit", zegt Teck, "en ik niet alleen trouwens."

Imago

Zoals gezegd vermeed de redactie nadrukkelijk literaire manifesten te publiceren of aan theoretisering te gaan doen. Dat gebeurde vanuit de overtuiging dat het beter is die dingen die je goed vindt te publiceren dan erover te schrijven. Daarom ontbreekt het bijvoorbeeld ook aan boekbesprekingen (al was het maar omdat je die toch al overal vindt), maar werden er altijd wel vertalingen gepubliceerd, vooral omdat die in het begin van de jaren tachtig ontbraken in de Vlaamse tijdschriften. Het is echter zeker niet zo dat het literair-kritische werk wordt vermeden; voor het vrij beperkte aanbod daarvan zijn andere redenen.

Lut Teck: "Het is erg moeilijk om goede essays te vinden; maar we zoeken er wel naar. In DBH 29 bijvoorbeeld staat er eentje van Charles Ducal over het belang van poëzie; in het vorige nummer hebben we een essay van Mark Reynbeau gepubliceerd over Paul van Ostayen. We proberen er eigenlijk elke keer een essay in te zetten, maar dat lukt niet altijd; de laatste tijd begint het wel beter te gaan."

Het ontbreken van een duidelijke, in een manifest gegoten principesverklaring maakt natuurlijk ook dat *De Brakke Hond* nooit in een strak keurslijf is gevangen. Dat vindt Lut Teck des te positiever omdat het drempelverlagend werkt voor debutanten. "Mensen hebben een beetje het gevoel dat in DBH alles kan. Dat is natuurlijk niet echt zo, maar zo'n imago is interessant. Ik zou bijvoorbeeld op mijn achiende het niet aangedurfd hebben om teksten te sturen naar, zeg maar, DWB. Bij DBH krijgen we juist heel veel inzendingen - de

redactie leest trouwens ook alles. Het peil van de inzendingen valt eigenlijk wel mee, zelfs in die mate dat we meer aankrijgen dan we kunnen publiceren. Dat we de laatste twee, drie jaar altijd teksten in portefeuille hebben, zoals dat heet, wordt ook veroorzaakt door de verhalenwedstrijd. Die zijn we indertijd onder andere begonnen om zeker genoeg kopij te hebben; daarnaast ook omdat er al zoveel poëziewedstrijden waren, maar geen enkele verhalenwedstrijd. Bovendien geeft dat het blad elke keer ook een flinke stimulus."

Grafiek

In het oorspronkelijke opzet paste het ook al dat DBH naast de tekst grafiek publiceerde. Het aangename gevolg daarvan is dat *De Brakke Hond* een erg vormbewust en mooi blad is gebleven.

Lut Teck: "We wilden van in het begin geen stencilblaadje maken. We wisten ook dat een tijdschrift niet blijft leven zonder goede vormgeving: het moet opvallen, mooi zijn, het papier moet degelijk zijn. We zijn het er altijd over eens geweest dat een tijdschrift meer is dan literatuur alleen."

"Natuurlijk, we hebben geluk gehad: Lex Grobben (*lid van de redactie*, *jb*) schildert zelf en heeft een aantal vrienden van hem opgetrommeld. Uiteindelijk vind ik dat zij het blad maken, wij leveren dan wel de inhoud, maar in bepaalde opzichten zijn de grafici veel belangrijker. Ik denk dat het (ondermeer) dankzij de grafiek is dat wij het gehaald hebben."

"We werken met twee totaal onafhankelijke redacties: de tekstredactie en de grafici. Wij van de tekstredactie zien *De Brakke Hond* ook pas in zijn uiteindelijke vorm als hij van de drukker komt. Dikwijls merk je dan hoe de grafici hebben ingespeeld op de tekst, hoe ze naast een tekst waar ze het niet mee eens zijn, een tekening plaatsen die dat wat in het belachelijke trekt."

Met de werken van zijn grafici reist *De Brakke Hond* nu al bijna twee jaar het land af, langs de culturele centra. De werken verschillen elke keer en ook de auteurs die de openingsavond opleuren zijn niet altijd dezelfde. In Leuven gaat het om J.M.H. Berckmans, de bekende dichter Charles Ducal, en aankomend talent Jo Govaerts.

Lut Teck: "We kiezen altijd voor mensen die in DBH gedebuteerd hebben of die er minstens in publiceerden. De auteurs lezen voor uit eigen werk; we houden het sober, zonder interview. Dat is een beetje de politiek van ons blad: als het niet voor zich spreekt, is het waarschijnlijk niet de moeite. Die vernissages zijn voor het blad erg goed omdat dan ook de grafiek naar buiten komt: dan hebben de grafici een tentoonstelling, en dat is voor de *hygiëne van het blad* een goede uitlaatklep."

Jan Bosteels

Literaire avond van de *Brakke Hond* in L&W op 25 april om 20.00 u; de tentoonstelling loopt van 26 april tot 10 mei, op werkdagen van 11 tot 18.00 u.

Nog vier veto's na deze, en dan stapt een deel van de ploeg van dit jaar weer op. Wees gerust, wij blijven. Het andere deel stapt op. Voor volgend jaar hebben wij dus nieuw bloed nodig. Het jouwe bijvoorbeeld. Je moer' niet eens kunnen schrijven - dat kon het andere deel ook niet. Als je goed kan tekenen of knippen en plakken ben je ook meer dan welkom. Foto's ontwikkelen of met de kompoeter fototoezetten moet je ook niet kunnen, dat leren we wel - tenminste als jullie sneller leren dan zij. Je kan nu al afkomen, maar als je het te druk hebt met je eksamens, kan je wachten tot in de vakantie. Als je het niet te druk hebt, kan je nu al en neem je in september een maandje blokverlof. We kennen dat nog van toen met hen. Ook in juli en augustus staat er 's namiddags in de 's Meiersstraat 5 dus altijd wel iemand klaar om je in te wijden in de kunst van ons medium. Eigenlijk het medium van onze kunst.

NU INZICHT IS OUD GELEERD SCHOLIEREN: VIER MAAL JONG

Hybrid - Wie van teater houdt, komt deze week ruimschoots aan zijn trekken in het Stuc. Daar loopt een mini-festival dat de naam 'Jong Geleerd' meekreeg. De acteurs zijn schoolgangers die onder leiding van professionele regisseurs een voorstelling op touw zetten. Het gaat dus niet om beroepsoneel, maar wel om teater dat een combinatie van inzicht en vooral veel entoesiasme reflecteert.

De eerste voorstelling kwam tot stand in het Sint-Jozefskollege te Aarschoot. Mieke Verdin en zes studenten werkten er met een erg hybride tekst, het eindresultaat van een schrijfkursus die tijdens de voorbije winter in het Stuc georganiseerd werd. Twaalf auteurs schreven onder leiding van Willy Thomas een geantiekverhaal, met in de hoofdrol Kapitein Zeppos. Ze gaven het de titel 'Is te zeggen', wat meteen ook de naam werd van de voorstelling die op maandag 22 april om 19 uur in het Stuc gespeeld wordt.

Geen detectieveverhaal in 'Transformatie Compleet!', wel een neerslag van veelvuldige gesprekken tussen jonge mensen, die hun eigen verhalen op de planken brengen. Luisterwin, auteur en regisseur is Paul Peyskens. Michel van Beirendonck zorgde voor een gepast decor waarin drie leerlingen uit het Koninklijk Ateneum Kookelberg hun ding doen. 'Transformatie Compleet!' te bekijken in de Naamsestraat 96 op 23,24 en 25 april, telkens om 19 uur.

De derde en de vierde voorstelling in de reeks voeren iets oudere acteurs ten toneel. 'De vrouw met de blauwe ogen' is het werk van Sara De Roo en Steven Van Watermeulen, die samen het laatste jaar uitmaken van de toneelafdeling van het Konservatorium te Antwerpen. Zij werkten aan het konservatorium met een verhaal van Maxim Gorki en vulden het aan met fragmenten uit het werk van James Bawldwin, Jerzy Kosinski, Philip Roth, Euripides, Schopenhauer en Harold Pinter.

Ook 'Verkommerde Oever' / Medeamateriaal / Landschap met Argonauten' kwam tot stand aan een fakulteit Teater en Drama. De Hogeschool voor de Kunsten te Utrecht engageerde Jan Ritsema om een productie te maken met vijf van haar studenten. Als uitgangspunt fungeerde het verbrokkelde werk van Heiner Müller, waarin Ritsema en de zijnen eenheid trachten te brengen. 'Verkommerde Oever...'; het eindresultaat van een intensief werkproces, is te zien in het Stuc op 23 april om 21 uur. 'De vrouw met de blauwe ogen' speelt op 24 en 25 april in de Naamsestraat 96, telkens om 21 uur. (AS)

'DIE KLAGE DER KAISERIN' WELTSCHMERZ VOLGENS PINA

Stuc - Pina Bausch is de *grande dame* van de hedendaagse dans. Als dan bekend raakt dat zij een film heeft gemaakt, is dat een evenement. Omdat Supercities en konsortens doorgaans onkommerciële films op de affiche schuwen, moet wie zichzelf 'filmmenaar' noemt zich buiten het klassieke circuit wagen voor zijn geliefde voor. 'Dancing Images', het dansfestival waarvoor we vorige week uitgebreid aandacht besteedden, sluit zaterdag af met 'Die Klage der Kaiserin', een film die per uitzondering tweemaal wordt gedraaid.

Zelf houdt Pina Bausch niet van het etiket 'postmoderne dans'. Ze bestempelt haar werk als neo-ekspressionistisch, waarmee ze ondermeer doelt op de vele invloeden uit het teater (voordracht, zang, mime, veelvuldig gebruik van rekwisieten). Haar voorstellingen roepen een vrouwelijke belevingswereld op die een weinig vrolijke kijk op de werkelijkheid vraagt. Het zijn intense kijkervaringen zonder enig kompromis. Haar eerste film 'Die Klage der Kaiserin' is geen opname van een dansvoorstelling. Toch zal wie al een stuk van Bausch zag, sporen van de choreografie in het scenario ontdekken.

In deze film poelieren allerlei vreemde figuren door een landelijke omgeving. Het motief is niet duidelijk. Ze zijn hulpeloos, *onthoemd*. Dit procedee - het plaatsen van personen en objecten in een omgeving waar ze niet thuishoren - zagen we eerder bij surrealistische grootmeesters als Buñuel en Cocteau. De enige lijn in de film lijkt de wisseling van

de seizoenen. De emotionele afstand tussen de kijker en wat er zich op het doek afspeelt is groot. Hij voelt zich niet echt betrokken bij de ontredender van de personages. Hun schreeuwen, krijsen, fluisteren, lachen en wenen klinkt als een klacht, een klaaglied.

In de montage zijn de tafereelen netjes afgebakend. De opeenvolging lijkt willekeurigheid: losse bladen waaruit de kijker zelf zijn boek zal samenstellen, met een begin, een midden en een einde. Misschien hoeft dat niet eens en wil deze film vooral een stemming, een bepaald levensgevoel overbrengen. Bausch springt zeer spaarzaam om met veranderende kamerstanden, neemt elke scène op in *real time*, waardoor het geheel een monotone indruk wekt, nog versterkt door de repetitieve soundtrack. Het déjà-vu effect slaat langzaam toe en daarmee ook de verveling.

De choreografie maakte een gedurfd uitstapje naar de film, maar deed dat kennelijk niet ongestraft. Het is niet duidelijk welke selectiekriteria gehanteerd werden voor het Leuvense festival. Vanwege zijn non-activiteit tijdens de paasvakantie kon het Stuc slechts de helft van de films programmeren. In andere centra werden twee films vertoond die wel een voortreffelijke blik gunnen op Bausch' choreografisch werk. Wie een frisse Pina B. aan het werk wil zien, kan alsnog naar de Singel, eind mei. Bovendien zal daar gedanst worden.

Hendrik Tratsaert
'Die Klage der Kaiserin', Pina Bausch, 1989, kleur, 120 minuten, vrijdag en zaterdag om 20.30 u, in het Stuc.

POEZIECENTRUM

Wat dichters schrijven willen wij laten lezen.

DICHTERS VAN DEZE TIJD

Veertig jaar Nederlandse ('50-'89) poëzie uit Noord en Zuid, samengesteld en ingeleid door Hugo Brems, 413 p., 695 fr.

In de traditie van de intelligente en eigenzinnige bloemlezingen van Greshoff en Rodenko verzamelt Hugo Brems in 'Dichters van deze tijd' het onmiskenbaar beste uit de actuele Nederlandse poëzie. Eddy van Vliet noemde 'Dichters van deze tijd' erg accuraat 'de beste bloemlezing die op dit ogenblik verkrijgbaar is'.

Hoorstraat 11
9000 GENT
091/25.22.25

(advertentie)

Verzuiling fruikt de menselijke autonomie

De aarde is niet plat

Van alle levensbeschouwelijke tegenstellingen in Vlaanderen springt die tussen vrijzinnigen en kristenen nog het meest in het oog. Ze is groter dan de tegenstelling tussen socialist en liberalen, die de laatste maanden op verschillende plaatsen in Vlaanderen proberen een samenzwering te beramen tegen het coalitie-natuurrecht van de CVP. Helaas staan enkele netelige kwesties een huwelijk tussen SP en PVV in de weg. Met al die meningsverschillen leven we tenminste in een pluralistische maatschappij. Na het lezen van het boekje *Zonder Zuilen. Stappen naar een open samenleving* besef je echter dat ons pluralisme slechts schone schijn is.

GEDURENDE een tweetal jaren ontmoeten enkele kristenen en vrijzinnigen uit het Gentse elkaar in een dialoog over verzuiling. De neerslag van hun gesprekken en discussies vormt een polemisch-filosofisch boek tegen de groteske verspilling van mensen, energie en mogelijkheden die wordt teweeggebracht door de opdeling van de samenleving in zuilen. Deze opdeling manifesteert zich overigens niet alleen in België, maar ook in andere Europese landen. Alhoewel het moeilijk is een definitie te geven van het - complexe en veelomvattende - fenomeen, voelt iedereen wel aan waarover het gaat. Verzuiling is een organisatie van de maatschappij op levensbeschouwelijke gronden, waarbij individuen en verenigingen uit verschillende domeinen van de samenleving een soort netwerk vormen dat hen isoleert ten aanzien van andere, soortgelijke netwerken.

In Vlaanderen is de organisatie van tal van sectoren zoals gezondheidszorg, arbeid of opvoeding helemaal gebaseerd op enkele levensbeschouwelijke opties. Hoewel sommige gevolgen van deze organisatie wel nuttig zijn geweest in het verleden, is volgens de acht auteurs - vier uit kristelijke en vier uit vrijzinnige

hoek - een verzuilde ideologische stellingname wat betreft arbeid en techniek, gezondheid en cultuur op dit moment irrelevant: "In werkelijkheid vormt de levensbeschouwing slechts het alibi voor een oligarchische machtsstrijd en heeft de verzuiling het levensbeschouwelijk debat ingeruild voor een inhoudsloze concurrentie om de macht over middelen en mensen." (p.13). Inderdaad is zelfs de ontwikkelingssamenwerking verzuuld en bij rampen of hongersnoden krijgen we rekeningnummers op het televisiescherm van Caritas Catholica, Socialistische en Liberale Solidariteit.

Etiek

De bedoeling van deze zeer verzorgde uitgave is niet een historische schets te geven van het fenomeen verzuiling. De auteurs willen evenmin uitsluitend op grond van economische efficiëntie, voor het verdwijnen van verzuilde instituties. Zij vragen zich allereerst af of verzuiling als maatschappelijk-politiek model etisch te verantwoorden is. Deze aanpak is niet verwonderlijk als je de namen bekijkt van de auteurs: Leo

Apostel en Koen Raes denken als beroepsfilosofen al hun hele leven na over etiek. Jef Turf en Maurits Coppie-ters lieten zich in hun politiek en journalistiek engagement consequent leiden door hun etische overtuigingen. Gerda De Bock is emeritus-hoogleraar aan de RUG en hield zich bezig met repressie, jeugdrecht en sociale vraagstukken. Twee andere auteurs, Bernard De Cock en Guus Snijkers, beiden dominiëren, studeerden filosofie en theologie aan de KU Leuven.

Dubieus

Vanuit deze etische ingesteldheid hebben de schrijvers een bijzondere aandacht voor de ontplooiing en emancipatie van de individuele mens. De verlichtingsidee van de vooruitgang, hand in hand met een rotsvast geloof in de persoonlijke waardigheid van ieder mens, loopt als een rode draad door het boek (Leo Apostel en eindredacteur Koen Raes situeren zichzelf trouwens in de traditie van de 'Verlichtingsfilosofen'). Een radicale tolerantie tegenover (het gezichtspunt van) de andere is een essentiële vereiste voor de mogelijkheid tot dialoog.

Die idee wordt weerspiegeld in het opzet van het boek: geen enkele bijdrage is ondertekend, de hele tekst is het gezamenlijk werkstuk van kristenen en vrijzinnigen, wat bewijst dat een ruime eensegezindheid tussen mensen met een uiteenlopende levensopvatting wel degelijk kan plaatsvinden in Vlaanderen. De uitwisseling kwam niet tot stand door de levensbeschouwing even opzij te schuiven, maar juist op grond van die levensbeschouwing. Dat de auteurs een

uiterste filosofische standvastigheid aan de dag leggen bij hun streven naar emancipatie, blijkt uit de radicale 'vervrouwelijking' van de tekst: waar 'hij' zou staan, staat 'zij'. Bijvoorbeeld in de zin: "De konfliktuele natuur van de mens noodzaakt haar om in contact te treden met verschillende culturen..." (p.63). Het in vraag stellen van evidenties en gevestigde instituties wordt niet geschuwd.

Galilei

Wat dit boek onderscheidt van andere publicaties over verzuiling is het alomvattende perspectief waarin de gesprekspartners hun argumenten aandragen. Eerst formuleren zij gemeenschappelijke uitgangspunten over de aard van de individuele mens, de menselijke soort en de huidige toestand van de mensheid. Vanuit deze universele bepalingen vallen zij de verzuiling aan. Zelfs de huidige zingevingskrisis houdt verband met het fenomeen: verzuiling trekt de zingeving uit de handen van de betrokkenen. Ze belemmert een actieve confrontatie van uiteenlopende meningen door institutionele machtsbelangen. Uiteindelijk, zo tonen de auteurs op overtuigende wijze aan, is de individuele mens affektief en seksueel, en communicatief en sociaal gericht door de verzuiling. Positieve ontwikkelingen in de samenleving worden erdoor gehinderd. Het boek is geen pamflet tegen persoonlijke, op levensbeschouwelijke gronden genomen initiatieven, zelfs niet in verzuilde organisaties. Er wordt uiteengezet dat zulke inhoudelijke initiatieven door de verzuiling juist onmogelijk gemaakt worden. De kritiek richt zich tegen de levensbeschouwelijke monopolisering van openbare voorzieningen.

Arbeid, opvoeding en cultuur hebben levensbeschouwelijke dimensies maar mogen niet bepaald worden door levensbeschouwelijke opties. Toch geldt, ook aan de KU Leuven, nog al te vaak het tegendeel: "Ideologisch of godsdienstig afhankelijk instellingen komen in botsing met de wil tot weten en waarheid. Zij leiden ofwel tot hypocrisie en dub-

bele moraal onder wetenschappers, ofwel tot het afremmen van de wetenschappelijke vooruitgang." (p. 63) Zoals iemand van de faculteit geneeskunde het uitdrukt: "Aangaande sommige domeinen van onderzoek doen wij zoals Galilei: zeggen dat de aarde plat is, maar ondertussen denken dat ze rond is." We hebben trouwens ook al kunnen merken hoe zeer het universitaire dekket geschiedvlekt is door politiek gekonkeloos en verzuilde touwtrekkerij. De rationalisatie is nog vóór de definitieve stemming in de Vlaamse Raad het voorwerp van eengeestige interuniversitaire ruzies.

In plaats van een ideologische verdeling van mensen buiten hun wil om - een opgelegde, institutioneeliseerde verdeling - pleiten de auteurs voor een werkelijk pluralistische maatschappij, waarin ruimte wordt voorzien om de eigen levensbeschouwing ten volle te beleven. Zeer verhelderend is de passage over pluralisme. Pluralisme heeft niets te maken met kwantiteit, maar met diversiteit: "Diversiteit biedt aan mensen de mogelijkheid te oordelen door te vergelijken. Het geeft hun tevens een grotere verantwoordelijkheid voor de gemaakte keuzen; zij hadden anders kunnen kiezen. Dat komt hun autonomie ten goede." (p. 79) Omdat de auteurs bescheiden zijn, beschouwen zij hun werk slechts als een aanzet tot kritiek en discussie. Het boek eindigt dan ook met een oproep aan allen die het eens zijn met de grote lijnen van de tekst: "Het is voor ons onaanvaardbaar dat het nieuwe Vlaanderen, met Europa '92 voor de deur en met een derde fase van de staathervorming in het verschiep, precies met dezelfde roeispanen doorheen de modder van het verleden zal blijven ploeteren als het oude België. (...) Laten we slopen...om op te bouwen. Op U komt het aan!"

Dirk Boeckx

Diverse auteurs. *Zonder Zuilen. Stappen naar een open samenleving*. In de reeks: *Het gewicht van de tijd*. 1990, Kriak, Leuven. 85 pagina's, 295 fr.

De Tijd speelt 'Vaders en Zonen'

Liefde op de boerderij

Lucas Vandervorst heeft het zich niet gemakkelijk gemaakt. Hij bewerkte de complexe roman 'Vaders en Zonen' van de Russische schrijver Toergenjev voor het toneel en omdat die roman meer personages bevat dan een Vlaams gezelschap kan betalen, moest hij er flink met de pen in trekken. Omdat hij tot een soort groepsvertelling zou komen, een verhaal dat ook van de acteurs zou kunnen zijn, kregen gedeeltes van de speelttekst pas vorm tijdens de repetities. Een niet voor de hand liggende encensering, die woensdag te zien is in de Stadsschouwburg.

Toen Toergenjev in augustus 1860 op het idee kwam om een roman te schrijven over een generatieconflict dat ook vorm zou moeten geven aan de ideologische strijd tussen de oude Russische adel en de democratische jeugd van de tijd, zal hij niet vermoed hebben welk een weerklink dit werk in Rusland zou krijgen. Zoals dat vaker gebeurt, werd die onverwachte faam niet in de hand gewerkt door de literaire kwaliteiten van het werk, maar door het nihilisme, dat toen voor het eerst in de geschiedenis vorm kreeg.

Letterheer

In één van zijn geschriften vertelt Toergenjev hoe hij vlak na de publicatie van 'Vaders en Zonen' in 1862 in Petersburg aankwam en daar het woord 'nihilist' op straat hoorde fluisteren. De hoofdfiguur van zijn roman, Bazarov, bleek wonderwel de leefwereld van de jongeren van dat moment aan te spreken. En meteen doken ook tegenreacties van boze letterheren op: Toergenjev werd verweten dat hij een te gekundeelde figuur had geschapen. Toergenjev diste dan maar het verhaal op dat hij werkelijk een jonge arts in de provincie had gekend 'met zo een geest van negatie'. Ook in de roman is Bazarov een

jonge arts die op het landgoed van de vader van zijn vriend Arkadi Kirsanov een korte vakantie komt doorbrengen. Omdat Bazarov 'slechts' de zoon is van een arts, maakt hij aanvankelijk weinig indruk op de vader en op de oom van Arkadi. Maar geleidelijk aan ergeren zij zich dood aan de nihilistische ingesteldheid van het jonge dokterke. Wanneer Bazarov in een heftige discussie de vader verwijt dat hij alleen maar praat over zijn aristocratische principes van zelfrespekt en plichtgevoel, gaat het in feite om een conflict tussen twee levensvisies.

Meteen hebben we ook de kern van de teaterbewerking aangeraakt, zoals zij door De Tijd wordt gebracht. Vandervorst heeft er een aantal nevenintringes voor laten vallen en romanfiguren van het toneel laten verdwijnen, zoals bijvoorbeeld de ouders van Bazarov. Waar dat aangewezen was, brengt hij echter sommige van die afwezige personages indirect terug in de teatertekst. Zo herken je in bepaalde gespreksfragmenten tussen Arkadi en Bazarov de figuur van Bazarovs moeder.

In tegenstelling tot wat de tegenstanders op dat moment dachten, kiest Toergenjev niet onvoorwaardelijk partij voor het gedachtegoed van Bazarov. Hij wijst net zo goed op zijn natieve

Tuuuuuuuuuuuuuu. Wit vierkantje.

geloof in de almachtigheid van de natuurwetenschappen en op zijn utilitaristische houding. Meteen is hiermee de actualiteitswaarde van de roman aange-touwd. Bazarovs ideeën verliezen het meest van hun pluiemen wanneer hij geconfronteerd wordt met zijn liefde voor de adellijke dame Anna Odintsova. De dame speelt met zijn gevoelens en spot met zijn teoreties. Dat is meteen de kern van de roman: Toergenjev toont aan dat alles moet wijken voor de lawine die de liefde veroorzaakt.

Blauwtje

Anderzijds zijn een aantal personages in de teaterversie ook sterker uitgewerkt: de figuren van Koeksjina en Mathieu laten datgene zien waar Bazarov en Odintsova maar niet toe komen: het durven toegeven aan de liefde. Bij Vandervorst komt Bazarov er zelfs niet eens toe om zijn liefde voor Odintsova uit te spreken. Hij laat ook open hoe het met Bazarov afloopt. Waar Bazarovs

levensgeschiedenis in de roman immers mooi wordt afgerond, laat Vandervorst hem, na het blauwtje dat hij bij Odintsova heeft gelopen, voorgoed vertrekken.

Vandervorst heeft de voorstelling daarvoor suggestiever willen maken. Hij wou ook ten allen prijze vermijden dat de voorstelling een roman zou worden die op scène wordt gebracht. Daarom hanteerde hij een eenheid van plaats waar de gedachtenstroom het kon halen van de anekdotiek. Eventuele verschuivingen in de tijd worden aangegeven door de belichting. Door het historische kader te behouden, vermijdt hij dan weer een goedkope vorm van actualisering. Maar verder doet Vandervorst zijn best om de teaterillusie te doorbreken: het zaallicht blijft nog een tijdje aan nadat de voorstelling is begonnen, en de acteurs nemen plaats op stoelen die tegen een pastelkleurige achterdoek zijn geplaatst. Wanneer dat nodig is, treden zij naar voor en zeggen hun tekst, daarna keren ze naar hun plaats terug, waardoor ze tegelijk acteur en personage zijn.

Op al deze manieren wint de epische kracht het van de anekdotiek van het verhaal. En toch blijft de voorstelling, door de zeggings van de acteurs, niet aan je kleven. Vandervorst wil 'afstandelijke betrokkenheid' in het akteren: de gedachtegang moet zichzelf opdringen en niet op een schaalte aangereikt worden via overduidelijke, zeg maar emotionele tekens. Maar omdat de acteurs met die speelwijze bij momenten duidelijk moeilijkheden hebben, krijg je een vlakke voorstelling die door de distantie weinig emotie losmaakt. Dirk Buyse maakt gelukkig een en ander goed, en dat komt dan vooral omdat zijn speelstijl lijkt op die van Vandervorst. Het lijkt er verder vaak op dat de acteurs liever iets anders hadden gedaan dan de tekst produceren zoals hij over hun lippen dient te komen. Misschien hadden ze wel liever het boek gelezen.

Paul Demets

'Vaders en zonen' door De Tijd, woensdag 24 april om 20.00 u te zien in de Stadsschouwburg.

Karnemelkzeep veroverd de wereld

Het gewitte beeld van zwarten

De affiche van 'Wit over Zwart', de tentoonstelling in Brussel over de beeldvorming rond de zwarte in de westerse cultuur, windt er geen doekjes om. In advertenties voor zeep was het witwassen van zwarten een vaak terugkerend motief. Achter het ideaal van het blanke velletje schuilt echter meer dan alleen westerse zelfingenomenheid: het onvermogen of de onwil van Europeanen om een zwarte te aksepteren zoals hij is. Zwarten moeten zijn zoals wij zelf zijn. Zwarten moeten witgewassen worden. Dat beeld komt in de hele tentoonstelling telkens weer naar voren, en zegt eigenlijk meer over de wensdromen van de blanken dan over de realiteit van de zwarten.

Een konstante in de tentoonstelling is dat in de portrettering van zwarten enkel de blanke 'realiteit' wordt weergegeven, en die levert niet steeds positieve beelden op. Afhankelijk van tijd en plaats wordt de zwarte in de verschillende voorstellingen afgebeeld als een wilde, een kannaibaal met een been in het haar, een gewillige slaaf, een door missionarissen te bekeren heiden, een ideale bediende of als iemand met een obsessie voor bananen. Zwarten werden en worden ook gebruikt als eksotisch reclamebord voor allerlei producten die in de blanke mentaliteit op de een of andere manier met hen in verband gebracht worden.

Gevaarlijk

Het gevaar is natuurlijk reëel dat je als bezoeker van de tentoonstelling vooral aandacht hebt voor de beelden op zich, zonder stil te staan bij het kader waarbinnen die beelden hun betekenis krijgen. Het gaat immers niet zomaar om die duizenden karikatuurbeelden, ook al blijven die het makkelijkst hangen in de herinnering van de bezoeker. Hoofdzak is het verwerven van inzicht in de gedachtenwereld van de blanke die zulke beelden produceert. Zijn mentaliteit is immers vaak de oorzaak van hardnekkige vooroordelen tegen vreemdelingen en wakkert onrechtstreeks het racisme in onze samenleving aan. In de tentoonstelling wordt daarom de nodige aandacht geschonken aan de eurocentrische geschiedsvisie en aan de invloed van het kolonialisme in de westerse cultuur.

Vooroordelen over medemensen met een andere huidskleur worden de laatste

jaren met steeds meer overtuigingskracht weerged. Daarom hebben een aantal organisaties zich ingezet om de omvangrijke tentoonstelling, die vorig jaar in acht maanden tijd 170.000 bezoekers naar het Tropenmuseum van Amsterdam lokte, naar Brussel te halen. Al is de tentoonstelling ondergebracht in een bij het grote publiek niet zo gekende zaal - een oude glasfabriek van Val-St-Lambert - toch moet het volgens hen ook in België mogelijk zijn een groot aantal mensen met de inhoud van 'Wit over Zwart' te confronteren.

In een afzonderlijk deel op het einde van de tentoonstelling werd als aanvulling de 'Belgiëstraat 1991' gebouwd, een kollektie van een aantal straatbeelden in Belgische steden. Niet al deze beelden bevatten stereotypen. Het is veeleer de bedoeling de wirwar van beelden te tonen die we vandaag in onze straten tegenkomen. Je vindt er bijvoorbeeld een staalkaart van affiches die in verband gebracht kunnen worden met de tentoonstelling. Van affiches over 11.11.11 tot propaganda voor extreem-rechtse minipartijen. Tot slot krijg je nog een interessante diareeks te zien. Naast graffiti als 'Bougnouls dehors' tonen de dia's nog allerlei uitingen van discriminatie tegenover bevolkingsgroepen. Zo eindigt de reeks met de slogan 'Flamands dehors'.

Kinderbananen

De tentoonstelling haalt de verschillende aspecten in de totstandkoming van racistische vooroordelen aan. Interessant is bijvoorbeeld de 17 minuten durende

diareportage over seksuele vooroordelen tegenover zwarte vrouwen en mannen. De opmerkelijke reclamecampagnes met kleurflingen in de hoofdrol, die steeds meer in het medialandschap opduiken, worden in een andere hoek van de zaal in een videofilm door een aantal deskundigen kritisch besproken. De reclame voor Chiquita-bananen waarbij een zwarte vrouw optreedt, enkel gekleed in een rokje en een beha bestaande uit tientallen bananen wordt ook door afgevaardigden van reclameburo's ronduit racistisch genoemd. Ook in dit milieu bestaat er een tendens om rekening te houden met de meer progressieve geluiden in onze maatschappij.

Een opmerkelijke vaststelling is voor de organisatoren dat voorlichting en onderwijs vrij weinig effect lijken te hebben bij het weerleggen van vooroordelen. Kinderen worden al heel snel vertrouwd gemaakt met de gangbare ideale beelden. Onze Zwarte Piet is de

tegenhanger van de 'ideale' Sinterklaas wens ook bij andere gelegenheden nog veelvuldig gebruikt. Het idee dat negers een sterker gevoel voor ritme zouden hebben dan blanken is bijvoorbeeld zo'n hardnekkig stereotype.

Onschuldig

De onschuld van de meeste portrettingen in de westerse media wordt vaak uitgespeeld als argument om de ernst van het probleem te minimaliseren. De tentoonstelling bewijst echter meer dan eens dat dergelijke 'onschuldige' beelden, eens ze van hun onschuld ontdaan worden, toch een sterke racistische ondertoon hebben. De groei van het apartheidsregime in Zuid-Afrika wordt als voorbeeld van zo'n tot geweld leidende maatschappij toegelicht.

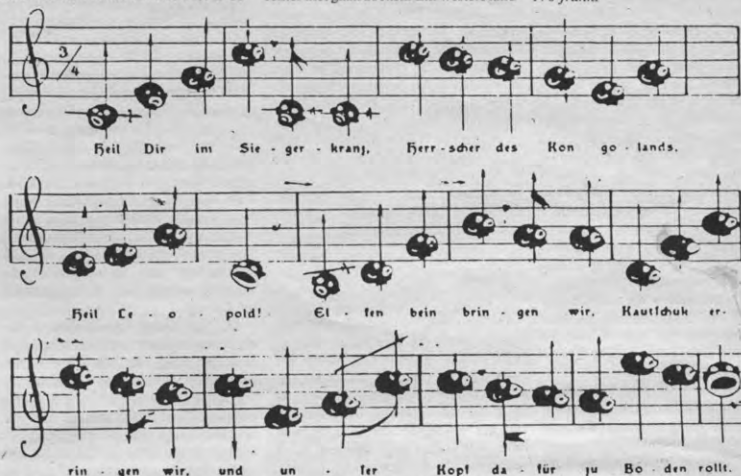
Zo ver van ons bed moeten we het echter niet gaan zoeken. Elk westers land

Eland

De boodschap die je via 'Wit over Zwart' krijgt, kan zeker een belangrijke hulp zijn om zulke verborgen aspecten te ontdekken. De lezingen die vanaf deze week georganiseerd worden bieden de mogelijkheid om een aantal aspecten van deze beeldvorming nog verder uit te diepen.

Ronny Tielen

'Wit over Zwart', tot en met 30 juni, in trefcentrum De Markten, Oude Graanmarkt 5 te Brussel. Elke dag van 10 tot 18.00 u, en woensdag en vrijdag tot 21.00 u. Toegangsprijs studenten: 60 fr. Treinreis heen en terug vanuit Leuven: 170 frank.

'Heil Dir im Siegerkranz, Herrscher des Kongolands; Heil Leopold! Elfen bein bringen wir, Kaufchuk erringen wir, und unfer Kopf dafür zu Boden rollt.'

wordt zo een vroege invloed bij de vorming van vooroordelen. Bovendien laat de tentoonstelling zien dat het gebruik van beelden toelaat op een zachte, meer sociaal aanvaardbare manier een reeks fantasmen van volwassene aan kinderen over te brengen, waarvan anders het ondraaglijk karakter veel sneller onthuld zou worden.

De wereld die volwassene voor kinderen maken, weerspiegelt de logica die in de wereld van de volwassene heerst. Niet-westerse volkeren worden zo in de kinderkamer vaak gepresenteerd als negatieve voorbeelden. Dan kan men zich terecht afvragen wat die beelden bij kinderen oproepen en wat dit zal teweegbrengen in hun latere leven. Dergelijke voorbeelden worden trou-

weert in zijn eigen moderne geschiedenis wel een niet zo onschuldige zwarte vlek die het nu liever niet meer te zien wil krijgen. Leopold II heeft ons wat dat betreft een weinig benijdenswaardige faam bezorgd. In een van de publicaties van 'Wit over Zwart' krijgt als gevolg van dit koloniaal verleden het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren een veeg uit de pan. "Dit museum werd in eerste instantie opgericht om de kolonisatie te rechtvaardigen. Daarvan getuigt de ereplaats die in het museum gereserveerd werd voor de militaire aanvoorders van de verschillende ekspeditie tijdens de veroveringsperiode en het totale gebrek aan informatie over het verzet van de plaatselijke bevolking." Wie niet goed voorbereid is,

Telemarketing onderneming
ZOekt DRINGEND STUDENTEN
 ± 20 jaar
 Dynamische sfeer
 Goed betaald

TELEFONEER NU:
02/245.50.66

Werkplaats gemakkelijk te bereiken
 1030 Brussel

Een nieuwe lente, een nieuwe BRAKKE HOND

In nr. 28: CHARLES DUCAL over de belangrijkheid van poëzie; LEO DE HAES over het totaal gebrek aan kritiek in Vlaanderen; BART DE MAN over REMBRANDT; POL HOSTE schrijft brieven aan MOZART; nieuw proza van JORIS TULKENS, BART PLOUVIER, MARCO LODOLI, JMH BERCKMANS; poëzie van Yang-prijs-winnaar PETER VERHELST, KOEN STASSIJS en EZRA POUND, en nog véél meer.

Hallo kado! Elke nieuwe abonnee op "het meest levendige Vlaamse tijdschrift" (TOM LANOYE) krijgt van ons kado:

- of: D.H. LAWRENCE "Vijgen" (vert. Paul Claes)
- of: H.C. PERNATH "Stem en tegestem"
- of: JMH BERCKMANS "Café de Raaf nog steeds gesloten"
- of: KNAF WOUDE, VOORAL DE BOMEN, verhalen uit D.B.H.

U stort 700 BF op rek. 001-1183840-31 van D.B.H., Verdussenstraat 13, 2018 Antwerpen of 45 fl. op giro 4716354 tlv Karel Osstyn.

Naam: .....
 Adres: .....
 Kado: .....

JULIA'S GEHEIM

Dagelijks worden we gekonfronteerd met vragen die op een of andere manier verband houden met de aanwezigheid van migranten in ons land en waarop niet zo direct een antwoord gegeven kan worden. 'Mag een moslim-meisje een sluijer dragen?', bijvoorbeeld, of 'Hoe zit het met het islamitisch schoolje in Brussel?'. De migrantenproblematiek is niet voor iedereen even duidelijk. Kennis en vooroordelen lopen vaak dooreen in onze beeldvorming rond andere culturen.

Studenten Tegen Racisme (STeR) probeert iets aan die situatie te doen. STeR is een pluralistische studentenvereniging die zoveel mogelijk mensen probeert te mobiliseren tegen racisme en voor een multi-culturele samenleving. Om dat doel te bereiken worden activiteiten op touw gezet. In februari was er de STeR-veertiendaagse met een debat, een bezoek aan het Klein Kasteelje, een fuif en een filmavond. Die avond werd de 'Helse Trein' vertoond, een film die het steeds aangroeiende geweldige racisme in Frankrijk op een aangrijpende manier weergeeft.

Dinsdag 23 april gaat een tweede filmavond door, waarop een ander

aspect van de migrantenproblematiek onder de loep zal worden genomen: de integratie van de tweede generatie. De film 'Julia's geheim' behandelt de islamitische tradities rond verlovings- en huwelijksrituelen. Arzu, dochter van een Turkse gastarbeider, leeft sinds haar geboorte in Nederland. Op school wordt ze uitgekozen om de rol van Julia te spelen in een teatervoorstelling van Shakespeares 'Romeo en Julia'. In de rol herkent ze parallellen met haar eigen leven: haar ouders willen haar uithuwelijken aan de zoon van een bevriende familie in Turkije, die ze nog nooit heeft gezien.

De situatie is slechts een van de vele problemen waarmee de tweede generatie migranten gekonfronteerd wordt. Kinderen van migranten die hier geboren zijn maken de verhuus van het vaderland van hun ouders naar hier niet mee, en vallen daardoor als het ware tussen twee stoeien. Enerzijds hebben ze nooit - met uitzondering van de vakantieperiodes - direct contact met de cultuur en de gewoontes van hun thuisland. Anderzijds komen de sociale normen die hen in ons land worden aangeleerd vaak niet overeen met de waarden die ze van thuis meekrijgen. Deze Nederlandse film

(105 minuten) werd bekroond als beste speelfilm op de Nederlandse filmdagen van 1987 en kreeg in oktober 1988 de grote prijs van de stad Vénissieux.

Na de film vertellen Kristien Debrabander en haar man, de Palestijn Walid Al Ahmad, over hun huwelijks- en hun ervaringen Kristiens bekering tot de islam. In het dagelijkse leven ondervindt ze allerlei tegenkantingen, vaak omdat de mensen niet verder nadenken over het gemengd huwelijks- en de bekering, maar gewoon het feit afkeuren. "Onze mensen weten zo onttelend weinig over de islam. Ik merk op dat bij gesprekken over ons geloof hun ogen wijd open gaan van verbazing. Graag zou ik de aldus gewekte nieuwsgierigheid willen beantwoorden. Bijvoorbeeld door samen met mijn man in Vlaamse scholen te gaan spreken over hoe het er nu in het echt aan toegaat in een islamitisch gezin." Dinsdagavond zal zij deze buitengewone situatie wat toelichten en kunnen er vanuit het publiek vragen gesteld worden. Een unieke kans om een tipje van de sluijer op te lichten.

(FD)
 Dinsdag 23 april, 20.00 u in MSI 00.28, inkom grâns.

Ekonomika houdt het sober

Gelukkig was de yoghurt gratis

"Ik vind het positiever dat we met deze campagne nipt verkozen zijn, dan dat we een ruime meerderheid hadden gehaald met een nietszeggende wegmijtkampagne," aldus een hese Jan Eeckhout, de nieuwe Ekonomikapreses, op vrijdagmiddag. Eeckhout en zijn ploeg Animo haalden verleden week tijdens de presidiumverkiezingen van Ekonomika een krappe overwinning op de lolploeg Onze Jongens. Animo koos voor een sobere aanpak in plaats van een commerciële monstercampagne. Geen kamelenrace, badpakkenshow of varkens aan het spit dit jaar. Wel koele, in glazen geserveerde, cocktails, een eigenzinnig rockgroepje, kaarsjes en informatiedoorstroming. De ekonomen reageerden echter verdeeld.

Dit jaar mochten voor het eerst alle ekonomiestudenten gaan stemmen. Tot vorig jaar hinkte Ekonomika nog achterop bij de andere Leuvense kringen doordat alleen leden van Ekonomika hun stem mochten uitspreken. De nieuwe statuten (zie kaderje) hebben daarin verandering gebracht. Het gevolg is dat er in plaats van 3000 nu 4200 studenten konden stemmen. Om geldige verkiezingen te hebben, moet één derde van de stemgerechtigden zijn stem uitspreken, of 1420 studenten.

Eeckhout: «Meestal is het de dag van de stemming een strijd tegen het kworum. Nu haalden we dat vrij gemakkelijk. Ik denk dat onze alternatieve campagne veel mensen aan het denken gezet heeft en dat men gemotiveerd is komen stemmen, gemotiveerd voor ons of gemotiveerd tegen ons.»

Een 'alternatieve' campagne moet natuurlijk naar Ekonomika-maatstaven geïnterpreteerd worden. Er zou dit jaar zo'n 200.000 à 300.000 frank in de kiesweek gestoken zijn. Eigenlijk blijft dat een schandalig hoog bedrag om eventjes een presidium te verkiezen, maar het is toch al een half miljoen tot een miljoen minder dan vorige jaren. Het verschil zit niet alleen in het geld, maar ook in het soort activiteiten dat door de enige serieuze ploeg, Animo, georganiseerd werd.

De kiesweek moest namelijk een afspeeling worden van de werking van volgend jaar. In hoeverre dat gelukt is, is maar de vraag. De extra-editie van De Morgen die Animo uitbracht, bulkte van woorden als 'kreativiteit', 'informatiedoorstroming', 'visie' en 'entoesiasme'. Maar het programma dat ze voor volgend jaar voorstellen, verschilt nergens fundamenteel van dat van vroeger, behalve misschien op twee punten.

Ten eerste zouden volgend jaar de kortingen op de studentenkursussen afgevoerd worden. Dat hangt samen met het feit dat aan de Ekonomikadidkaart geen stremrecht meer verbonden is. Men vreest dat daardoor de lidkaart geve-

geboden in het stadspark.

Voor het overige werd er, in vergelijking met vorige presidiumverkiezingen, bijzonder weinig eten en drank gratis weggegeven. Er werd zelfs 10 frank gevraagd voor een drankje omdat Animo van mening was dat er niet gedronken moest worden omdat het gratis was, maar omdat men dorst had. Gelukkig gaven de lolploegen af en toe nog wat gratis, zodat iedereen zich te buiten kon gaan aan frikadellenworsten of 'frozen yoghurt'.

Door die opstelling werd de campagne van dit jaar zeker geen evenement dat nog jaren in de herinneringen zal blijven hangen omwille van de ambiance. Doordat er weinig echte publiekstrekkingen in het programma zaten, kwam er heel wat minder volk opdagen dan anders, hoewel er enkele verrassingen tussen zaten. Akteur Luk Wyns bijvoorbeeld, die tot ieders verbazing een volle Aula De Somer trok. Of het groepje Bazaar, die een mengeling van rock, jazz en kabaret brachten: aanstekelijk, grappig, gedurfd (om eerlijk te zijn: we waren er kapot van).

Maar niet iedereen was gelukkig met die sobere campagne. De drie lolploegen Onze Jongens, Opced en Lextok waren zondagavond al zwaar ontgoocheld omdat ze onder mekaar de plakslag moesten uitvechten. En ze zagen het niet zitten dat er zo weinig gratis te krijgen viel. Op het debat kreeg Eeckhout in elk geval het verwijt dat zijn ploeg snobistisch en elitair was omdat ze geen gratis vaten wegaf maar wel voor een dure geluidsinstallatie kon zorgen. Het feit dat Animo in zijn extra editie van De Morgen de spelling 'preses' gebruikte in plaats van 'praeses', kreeg trouwens hetzelfde verwijt.

Strand

Ook het kiespubliek bleek niet altijd tevreden. Vooral woensdagavond op de kies-TD moet de Animo-aanhang het even benauwd hebben gekregen. Elke ploeg mocht daar nog een akt brengen. Onze Jongens kwam, om het vooral niet elitair te maken, met een mannelijke stripper opdagen, Opced met een vrouwelijke. Tussen die twee stripteasenummers in had de akt van Animo moeten komen, onder andere Frank Dingenen met een satire op de kiesweek. Maar toen vlotte Frank op het podium verscheen, bleef het gejuw en gefluit aanhouden tot hij afdroef. Ook de rest van het nummer werd door een fluitkoncert begeleid.

Vooral de lolploeg Onze Jongens had in de loop van de week op heel wat sympathie kunnen rekenen. Hun jaarvoorstelling was de grappigste, de gans week paradeerden ze in legeruniformen, reden in een legerjeep, gooiden met bommetjes en kwamen zelfs op het lichtjes zieke idee een informatiestand van het leger aan het kieslokaal te installeren. Blijkbaar sloeg die lol wel in, want donderdag was het voor iedereen duidelijk dat Onze Jongens een serieuze concurrent zou worden voor Animo.

Hoewel Animo de enige serieuze

ploeg was, slaagde ze er inderdaad niet in de lolploegen overtuigend te verslaan. Ekonomika heeft een tamelijk ingewikkeld stembestelsysteem waarbij er drie ploegen aangeduid moeten worden in dalende orde van voorkeur. Als geen enkele ploeg een absolute meerderheid haalt, valt de ploeg met de minste stemmen af. De tweede stem op de formulieren van de afvalverwerder wordt dan bij de andere ploegen geteld. Zo gaat het verder tot er twee ploegen overblijven. Van de 1629 uitgebrachte stemmen haalde Animo er zo'n 830 binnen. Onze Jongens strandden op 30 stemmen.

Uit die verhouding blijkt wel dat de ekonomen niet overtuigd werden door het programma dat Animo bracht. Ofwel omdat ze er niet in geloofden, ofwel omdat Animo de boodschap niet kan overbrengen. Aangezien er in hun programma voor volgend jaar geen essentiële verschillen met vroeger zitten, zou

dat laatste wel eens het geval kunnen zijn. Of de weerslag daarvan niet een nieuwe monstercampagne gaat zijn volgend jaar?

Eeckhout: «Dat risico zit er natuurlijk wel in. De voornaamste konklusie die je hieruit kan trekken is, dat nadenken over volgend jaar in een kiesweek moeilijk ligt. Bij Ekonomika is het een traditie dat een ploeg beoordeeld wordt op het imago dat ze creëert. En dat werd tot nu toe vooral bepaald door grote stunts. Toch denk ik dat veel mensen die monstercampagnes niet meer zien zitten. Maar het blijft een probleem om met minder middelen toch de massa te bereiken en het kworum te halen. Voor volgend jaar wordt het dus een uitdaging om opnieuw beperkter te werken. Misschien gaat dat gemakkelijker omdat ze uit onze fouten kunnen leren.»

Erik Paredis

TUTEN

Na twee jaar denkwerk in een werkgroep Statuten en een reeks Statutenbestuursvergaderingen heeft Moeder Ekonomika twee weken geleden haar statuten gepubliceerd. Vrij akademiejaar was er al een eerste versie, maar daar zijn dit jaar nog wijzigingen aan aangebracht. Eén van de belangrijkste betreft het onderscheid tussen leden en niet-leden. Tot verleden jaar behartigde Ekonomika de belangen van alle ekonomiestudenten, maar vertegenwoordigde het alleen zijn leden. In concreto kwam er dat op neer dat alleen leden mochten stemmen op bestuursvergaderingen en bij presidiumverkiezingen. Vanaf dit jaar vertegenwoordigt Ekonomika alle studenten van de fakulteiten ETEW.

De bestuursvergadering, waarop alle studenten van ETEW toegelaten zijn, is in feite de hoogste vergadering van Ekonomika. Ze bepaalt de grote lijnen in het Ekonomikabeleid en neemt standpunten in naar buitenuit. Wanneer een derde van de aanwezigen daarom vraagt kan ze ook beslissingen van het presidium herzien. Het presidium is verantwoordelijk voor de dagelijkse werking. Als je democratie definieert als het recht om mee te beslissen, is Ekonomika met die structuur wellicht één van de meest democratische kringen in Leuven.

Maar zoals alle statuten zijn ook deze niet zonder problemen. Zo mogen niet-leden nog altijd niet stemmen over interne aangelegenheden. 'Intern' is volgens de statuten alles wat

niet tot onderwijs of tot één van de raden van LOKO behoort. De jaarwerkings horen daar bijvoorbeeld ook bij. Maar de jaarwerkings vertegenwoordigen alle studenten van hun jaar, ook de niet-leden. Door die structurele onduidelijkheid is in de statuten het hoofdstuk over de jaarwerkings nog niet opgevolgd. Ook het deel over de studentenvertegenwoordiging is er nog niet.

Eén van de opmerkelijkste artikelen is artikel 63: "In principe is EKONOMIKA akkoord met een budgetbeperking bij de praesesverkiezingen." Op de statutenvergaderingen slaagde men er echter niet in tot een akkoord te komen over een concreet bedrag. Ook de controle op de budgetbeperking bleef een discussiepunt. Vandaar dat enkel het principe werd opgenomen.

Het pareltje is zeker artikel 129, het laatste: "Indien de praeses tien weken na het begin van het academiejaar nog geen lief versierd heeft, dan geeft hij voor eind december een vat in de Dulci, tenzij hij/zij er al één had van voor het begin van het academiejaar en hij/zij ditzelfde lief gedurende deze tien volle weken heeft weten te behouden. Dit artikel werkt met terugwerkende kracht voor het 61ste (het huidige presidium, nvdr) en de tien volgende lopen af de vrijdag 00.00 uur van de kiesweek." Naar verloop van de terugwerkende kracht ondertussen hebben toegeslagen. (EP)

KONIJNEPLIJP - Na meer dan tien jaar palaveren, werd in oktober 1990 eindelijk begonnen met de aanleg van 'ondergrondse oversteekplaats voor fietsers en voetgangers' onder de ekspressweg. Over twee weken is dit staalje van hedendaags graafwerk helemaal klaar, maar je kan het nu al gaan bezichtigen of zelfs gebruiken (zoals deze pieterse student illustreert). Vanaf nu is het dus mogelijk om

veilig de Groenveldlaan (tot nu gesplitst in Groenveldstraat Heverlee-Terbank en Groenveldlaan Arenberg) entlang af te fietsen of te wandelen, zonder over bermen te moeten kruipen of tussen voorbijrazende auto's door te slalommen. Het gevaar dat je daarbij een konijn in je nek krijgt, moet je er dan maar bijnemen.

(Foto Wim Peeters)

Vorige week kon je in Leuven blauwe bonen halen in de Saloon of rodeoheid worden op de rug van een mechanische stier. Allemaal in het Far West-dorp van Industria.

Monsterkampagne met weinig inhoud Industria thuis in de Far West

Vorige woensdag mochten de studenten van Groep T (de industrieel ingenieurs) naar de stembus. Met enige nieuwsgierigheid werd uitgekeken of de ploegen er dit jaar in zouden slagen een doeltreffende verkiezingskampagne te voeren en een degelijk programmabeleid uit te stippelen. Aan de eerste doelstelling werd ruimschoots voldaan. Getuige daarvan het groot aantal stembusgangers. Met de inhoudelijke kant van de zaak was het echter pover gesteld.

Vooraf stond reeds vast dat dit jaar de presesverkiezingen met meer animo zouden gevoerd worden dan vorig jaar. Toen werd bij Industria een absoluut dieptepunt bereikt met slechts één serieuze preses-kandidaat. Aanvankelijk

dienden zich dit jaar zelfs vier teams aan, waaronder één lolploeg. Uiteindelijk bleven slechts twee kandidaten over: de ploeg Steengoed onder leiding van Heidi Steen en Lucky Tricky met Patrick Nys als preses-kandidaat. Beide teams konden rekenen op een grote en bovendien erg gemotiveerde groep medewerkers en een legertje sponsors. Dat bleek overigens overduidelijk uit de twee monstercampagnes die door de teams op poten werden gezet en waarmee, volgens insiders, in het totaal een bedrag van tussen de zes- en zevenhonderd duizend frank gemeoid was. Een absoluut rekord voor Groep T.

Beide kandidaten gaven direct te kennen dat het bij een preseskampagne vooral belangrijk is te bewijzen dat men in staat is iets van nivo op touw te zetten. Dat daardoor het inhoudelijk aspect naar de achtergrond verschuift, vonden de preses-kandidaten blijkbaar een spijtig maar onvermijdelijk gevolg.

Op het organisatietal van beide teams viel inderdaad weinig aan te merken. Een maandenlange voorbereiding, met een professionele aanpak, had ervoor gezorgd dat aan alles was gedacht en (praktisch) alles naar wens verliep. Drie Vlaamse ranten namen zelfs de moeite om een halve tot een volledige bladzijde aan de kringverkiezingen van Industria te wijden.

Met allerhande massa-activiteiten werd getracht de steun van de studenten voor zich te winnen. Ploeg Lucky Tricky, die tijdens de campagne in cowboy-outfit rondliep, pakte uit met de bouw van een Far West-dorp met saloon en mechanische stier inkluis. Daarnaast was ook een podium voorzien voor een aantal optredens en een welsprekendheidstornooi tussen docenten en studenten. Wie wilde kon trouwers naar een country en western-avond in De Bierkeider of een fuif in de MGM, of zich een gratis ontbijt op bed laten bezorgen.

Het team Steengoed wierp zich in het strijdgewoel met een optreden van Big Bill, een mechanische stier, een ontbijt voor alle studenten en een jeneveravond. Stukken origineler als verkiezingsstun was hun computerbeurs, waarin verschillende bedrijven de nieuwste snuffjes lieten zien inzake het grafisch werken met een computer. Beide ploegen hadden tenslotte tijdens de campagne gezorgd voor pannekoeken, hamburgers, yoghurt en tientallen gratis vaten bier. Terwijl in meer en meer

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Horizontaal - 1 Chinese sierplanten 2 Boerenplaats - Feeste 3 Antioptes - Verlichting 4 Westrijd op een wielerveerbaan 5 Kippenloop - Verlieftde blik 6 Nachthagedis - Muzieknoet 7 Vrouw die in de illegaal leeft 8 Hoogte verliezen - Honingbij 9 Paradijs - Bouwland tussen twee greppels 10 Afvallige.

Vertikaal - 1 Man die zijn seksuele lusten bevredigt d.m.v. urine 2 Groot leger - Maakte een dierlijk geluid 3 Afdingen 4 Vervoermiddel - Mediterraan haversoort 5 Met de tong eraf nemen 6 Ierse jongensnaam - 1 miljoen milligrammetjes - Riviertje in Noord-Frankrijk 7 Klef - Juiste redenering 8 Looftboom - Rivier - Ontdoet van de schors 9 Bedrijf dat uw roddels overbrengt - Heden - Persoonlijk voornaamwoord 10 Zoekt uit.

kringen stemmen opgaan om af te stappen van dat commerciële smij- en gooiwerk, blijkt voor sommigen binnen Industria net de behoefte te bestaan om dit stadium binnen te treden.

Voor hun visie op de structuur en de werking van het presidium verwezen beide teams naar hun programmaboekjes. Hieruit blijkt duidelijk dat geen van de ploegen van plan was dramatische aardverschuivingen binnen Industria te weeg te brengen. Lucky Tricky werkt (ook kwa medewerkers) verder op het presidium van dit jaar. Steengoed stelde een dienst 'public relations' voor en bleek ook oog te hebben voor de noden van de kandidatuursjaren - een groep die traditioneel het vlugst uit de boot valt - door hen via jaarpresidia bij het beleid te betrekken.

Ook dit jaar werd de verkiezingskampagne afgesloten met een debat. De nerveuze sfeer tijdens het debat was tekenend voor de oververhitte gemoeden van zowel de ploegen als hun supporters. De verkiezingskoorts was voornamelijk het gevolg van de onzekere verkiezingsuitslag, aangezien de campagne tot dan toe voor geen duidelijke aftekening tussen beide ploegen had gezorgd. Uit de uitspraken en reacties van beide kandidaten kon ook opgemerkt worden dat de uitputtende campagne haar tol begon te eisen. Geen van de ploegen slaagde er dan ook in zich duidelijk te profileren, met als resultaat een inhoudelijk mat debat, soms geanimeerd door een opeenstapeling van hatelijke opmerkingen en flaters en talrijke reacties van entoesiastelingen uit de zaal.

Over de visie van de kandidaten op de belangrijke zaken die het Holt te wachten staan, zoals het Holt-dekreet, het uitbouwen van sociale voorzieningen voor het Holt, de hervorming van de studiebeurzen en het uitbouwen van de samenwerking met Loko en andere hogescholen, werd met geen woord gerept. Nochtans behandelde het Holt-dekreet het verlenen van een academische graad aan de studenten Industrieel Ingenieur en hun mogelijkheden tot doktorenen. Die problematiek moest op het debat wijken voor echt belangrijke zaken, zoals de lay-out van de programmaboekjes. Zo verweeten de tegenstrevers groep Steengoed een gebrek aan professionaliteit, omdat in hun programmaboekjes gepronkt werd met twee verschillende lettertypes, terwijl ook de campagne allesbehalve groots was. Als reactie kreeg Lucky Tricky het verwijt te slikken dat de bladzijdennummers van hun programmaboekje met de hand bijgewerkt waren.

Het organiseren van groepsreizen zit duidelijk in de lift. Industria heeft daar trouwens ervaring mee: de ski-reis van verleden winter en de vier studiereizen naar Amerika, Canada, Zweden, Rusland en Frankrijk waren een groot succes. Tijdens het debat werden dan ook door beide ploegen eensgezind groepsreizen naar Amerika, Canada, Zweden, Parijs en Rusland voorgesteld. Over de manier van financieren van de projecten was men het minder eens. Toen ploeg Steengoed tijdens de discussie het idee formuleerde de kosten te drukken door met gastgezinnen te werken, werd dit direct op de korrel genomen als onrealistisch en minder plezant. Bovendien vond Lucky Tricky dat het voor de sociale contacten veel interessanter is om alle studenten onder te brengen in een klasshotel, waarmee de zaal prompt instemde.

Dat beide kandidaten aan elkaar gewaagd waren bleek nog maar eens uit het verloop van de stemming. De 600 studenten die hun stem uitbrachten (meer dan het dubbele van het jaar daarvoor) zorgden voor een zenuwslopende telling van de stemmen. Gedurende meer dan een uur ging de strijd volledig gelijk op. Uiteindelijk won de groep Lucky Tricky het van Steengoed met een 'voorsprong' van twaalf stemmen. Blijkbaar zijn de meeste studenten van groep T, nogal tevreden met de werking van het presidium van het afgelopen jaar.

Pieter Vandekerckhove

HOLTDEBAT GROEP T

Naar aanleiding van het dekreet over het hoger onderwijs in Vlaanderen organiseert Groep T op woensdag 24 april een publiek debat onder de titel 'Holt: academische graad?' Tema's aan de orde zijn: de academische graad voor het Holt, de toegankelijkheid van de derde cyclus voor industrieel ingenieurs en de situatie voor de ingenieurs na 1992. Aan dit debat nemen vijf vertegenwoordigers van de Vlaamse politieke partijen en een persoon van de VIK (Vlaamse Ingenieurs Kamer) deel. Er worden ook delegaties van de andere Vlaamse industriële hogescholen verwacht. Plaats en tijdstip van de konfrontatie: de Grote Aula, Hogeschoolplein op 24 april om 20.00 u. (PV)

Alfaset

TESISVOORPAGINA'S

Je tesis heeft je al veel moeite en tijd gekost. Ze verdient nu dan ook een perfecte afwerking. Net printwerk, goede kopies, maar ook een duidelijke, afgewerkte voorpagina.

Wij weten hoe het moet, en welke regels de fakulteit hanteert. Je voorpagina wordt trouwens fotografisch gezet, wat een kwaliteit oplevert die door geen enkel printer te evenaren is. En als het snel moet gaan, kan dat. In elk geval moet je nooit langer dan 24 uur op het resultaat wachten. De prijs? 250 frank, en dus een stuk goedkoper dan elders.

Kom eens binnen bij Alfaset cv.

's Meiersstraat 5, Leuven (Te verd.)

open van 13.00 tot 18.30 uur

016.220466 (advertentie)

KAFEETEORIEËN

VANAF NU GEDRAAG IK ME NODIT MEER ZOALS DE REST VAN DE WERELD BEVOLKING!

IK GA MEZELF ONTKETENEN! VANAF NU VEEG IK M'N VOETEN AAN ALLE GESCHREVEN EN ONGESCHREVEN WETTEN!

OM TE BEGINNEN ZAL IK M'N PINTEN OPETEN IN PLAATS VAN 'ZE' UIT TE DRINKEN

KRAK 'S SKRONS! SLEEK

NOU! 'TIS WEL WAT PYNLIJK... MAAR TEGEERT EEN ZALIG GEVOEL VAN INDIVIDUALITEIT!

NIX

Zoekertjes zonder commercieel oogmerk (gezocht, gevonden, verloren e.d.) zijn gratis. Voor de andere (te koop, te huur, tikwerk) wordt 100 fr. per week aangerekend. De redactie behoudt zich het recht voor een zoekertje niet te plaatsen. Gebruik onderstaand rooster, 1 teken per vakje, 1 vakje tussen de woorden. Zenden aan of afgeven op 's Meiersstraat 5.

Grid for search notices with 10 columns and 10 rows.

zoekertjes

ZOEKERTJES

- Jongedame w.k.m. knappe jongeling die afgebeeld stond op Kilo-afiches. Alspraak via Veto-zoekertjes.
• Charel, jongen, je maakt mij tot Kom vanavond eens af. Je jockey, Erik.
• Niki DS, de paashaas komt wat later dit jaar. Bijl een linke meid en sukses in het presi-dium!
• Kris, opaca quem bonum facit barba (Cat. 37,19)
• Time is money! De Financieel Economi-sche Tijd van nov 1988 tot juni 1989 gratis verkrijgbaar bij F. Frimout, C. Meunierstr. 57.
• Homo- en lesbienneentrum De Roze Drempe! onthaalt ma en do 20.00 - 23.00 u. Amerikalaan 3 (JAC). ☎ 22.85.82. Kafee elke wo 21.00 - 01.00 u. Craendonck 27.
• Drie emmers coach? Laat 't zuipen aan de echte mannen! Kobbe.
• Verloren een kodeks tijdens het Café Chan-tant van ploeg Animo in kafee De Verbeelding. Peter Meuleman, Schreursvest 37.
• Gezocht: jong, ros katje om kadó te geven aan mijn lief, die blijkaar nog niet genoeg heeft. Brabantconstrat 47. Peter.
• MS Dossier, kom naar mijn kot en ik wissel al je MS Dos gegevens met mijn prachtige Apple Macintosh. Jef, Groenveldstr. 8, Hever-lee. ☎ 29.24.74. PS: zet alles op 5 1/4" disks.
• Mac imagerwriter te koop. Wees snel, ik heb er maar één. Jef, Groenveldstr. 8, Heverlee.
• Miss Complex & Co., de voo-doo-ponos zijn briljant gelukt. Voel de prikken in uw linker-okslel.
• Jole zoekt kotgenoot. Als jij ook bezig bent met Chiro en je bent op zoek naar een tot kot, kom dan eens langs op de Tiensevest 128, voor 15 mei.

- [Eventueel op te lappen] tandem gezocht tegen zach prijsje. Renaat, Tiensevest 128.
• Zoek betaalbaar tweedehands drumstel. Renaat. ☎ 22.20.26.
• Beste VVKSM-ers, maandag 29/4 gaat er voor alle antiesiasie scoutstussen een kampuur door. Afspreek om 21 u op het Ladeuzeplein, met de fiets! 'Brenng zelf iets mee om te drinken of te eten.
• Middelieuwsche kabbalist, Abulafia, verk-wertt aller hand- ende proefschriften tot juweeltes hedendaagser drukknusten. Tien-see-str.177. ☎ 29.22.77 (van 10 tot 12 en van 13.30 tot 17.00 u).
• Gelukkige mens, ga eens goed eten met mijn frankjes, maar breng a.u.b. mijn portefeuille met al mijn papieren terug. Mijn briefvues: Tiensestraat 256, Dirk Vervaet.
• Kathleen en Anne zoeken een lift van en naar Morrissey (30 april, Deinze). ☎ 28.57.02, tussen 10.00 en 11.30 u. Kathlee.
• Ik vind Voet een nt wifje. Kobbe.
• Great six letterword-person: I like you... because I don't know why, but everything that happens is nicer with you! The great kisser.
• Voor al uw typwerk op tekstverwerker, snel en verzorgd. ☎ 25.89.12.
• Pali-Pali, we verzamelen om 11.00 u aan het psychologische en zingen daarna Leuven plat.
• Sofie met stokjes zien eten was bijzonder grappig! Een garantie voor een geslaagde avond.
• Peeters en Peeters staan garant voor een efficiënt commercieel Romania-beleid. Bah.
• Wynants (die van de tapjuten) en Winant: kollaboreren met de profeten?
• Tsjechische studentin, 19 jaar, wenst te corresponderen in het Duits met Vlaamse jongeren-student van ongeveer dezelfde leef-tijde. ☎ 091/85.51.80.
• Tomme, vergeet vooral de Bollock Brothers niet. "Woke up this morning, found myself dead. I was lying in a coma on a hospital bed". Vele groeten, likjes en kusjes. De Rikke.

- Wie kan ons tweeën op di 30/4 meenemen naar Morrissey in Deinze en in Leuven terugbrengen? Debbie Pithie, Johannes 23, blok A153). Tervuursevest 141, Heverlee. Weekend ☎ 015.75.45.30.
• Nathalieke, waar blijft mijn verjaardags-kado? Kobbe.
• Annelie I love you. Ik hou van jou. Je t'aime. Ik liebe dich. En nog zo van die dingen. Uw jongere minnaar.
• Who killed Laura Palmer? Smijt er eens met uw steen naar. Afspreek woensdag 24/4 in het stadspark.

GROEPIE

Veto werft jonge rock-, pop-, folk-, kleinkunstgroepen uit studentenmilieu of het Leuvense om artikel aan te wijden. Naam groep, kontaktdaten, bezetting, genre, historiek en eventueel demo opsturen naar de redactie, 's Meiersstraat 5.

- Croc-monsieur zoekt croc-madame om samen naar Hawaï te gaan! ..et pour moi la même chose à Pondrôme en juillet. Signé Croc.
• Voor al uw typwerk, schrijfmachine of tekstverwerker. Griekse en wiskundige karakters. Jaren ervaring. Mevr. Sanders, tel. 011/43.28.56.
• Lue senior zoekt zwangere vrouw om samen champignons te kweken. Brouwerstrat 21.
• Je hebt een Macintosh, maar geen printer? In de Apple Printshop kan je voor een prijke een afdruk maken op matrix- of laserprinter. Naamsstraat 98.
• Poseidon maakt zich zorgen. Is onze godvindsjunior wel in goed gezelschap bij K.D.B.? Plaats eens een zoekertje. Kristel! Fishless Fr.
• Wil je eens gratis naar de film? Vertel me dan hoe ik aan een vakantiejob geraak in Spanje (Salamanca-Madrid). Periode: begin juli. Snel: F. Frimout, C. Meunierstr. 57/5.
• Te huur: kot, Waversebaan 96-98, als nieuw, gem. douche en keuken, 50 m² alles in, onmiddellijk beschikbaar. ☎ 03/889.19.22
• We willen een appartement huuren, gemeubeld of ongemeubeld voor 3 personen, liefst tussen B. Inkomststr. en Naamsstr. en beschikbaar vanaf september. Goedele en Ann, Fr. Linstr. 129.
• Sorry voor de verfraging BB, maar ik had nog rendez-vous met enkele Fen. Mijn zet: PB8-C6 BOK.
• Beste David Lynch-freaks, hebben jullie geen opname van de tweede aflevering van Twin Peaks? Dan zou ik die graag eens zien. Tegen vergoeding uiteraard! Walter, 22.36.55

- Typen van alle teksten en vertalingen NI-Eng-Spaans. ☎ 23.54.76.
• Er waren eens twee fossielen. Ze woonden in een herenhuis met een tuin vol kippen in Gent. En ze gingen elk jaar naar zee. Zie je wel, ik ga altijd met je mee! Kusje van je zusje.
• Bère, het is ten strengste verboden uw voeten in de poembak van het kafee te reinigen! De overtreder wordt door de wet gestraft. Zatte groeten van Ziggy, (Buurp).
• De appel valt misschien niet ver van de boom, maar heeft altijd een neuslengte voor-sprong. Een Macintosh weet ook met MS Dos gegevens raad. Info: Apple Education Center, Naamsstewg. 9, Blanden.
• Gezocht: boek over wereldgeschiedenis, algemeen overzicht. Brigitte Vanschoelant, Van Dale-kollege, Naamsstewg. 80, 28.44.36.
• Typen van teissenen-laserprinter, Bart Vis-sers, Munsterbilzen. ☎ 011/41.22.54. Bin-nenleveren in Leuven ook mogelijk.
• Diederik, bezing de lol over een pak vet-tige frieten. Heb boekjes ter inzage. Woensdag 24.4 om 22.00 u bij mij in de keet. De groeten aan Marcel. See you, C.
• Kamer te huur van april tot en met septem-ber. Gemeenschappelijke keuken, douche, fietsenberging. Ridderstrat 75. ☎ 20.51.49.
• Betty, help! Ik sta in vuur en vlam. Snel, blus me met ijs. Nog een ijsje en roep: brand! Brand! Wie weet hoeveel ijsjes krijg ik dan nog. Stef (miks X).
• Macintosh? Whisky?? Nee, gewoonweg de gebruiksvriendelijkste computer op aarde. Info: Apple Education Center, Naamsstewg. 9, Blanden.
• Typen van teissenen, verlagen, briefwisse-ling, enz. Vertalingen. Inbnden. Laserprinter. Kris Roselle, Naamsstewg. 130, Heverlee. ☎ 20.70.77.
• Ha Lisa, Stephanie en Caroline: geen zin om met mij naar de Doornillem te gaan om jullie geest te veruimen ende verrijken? Patje. PS: welke gele bananen?
• Wie raak ook, kent de moordenaar. Stads-park, woensdag 24.4 van 12.00 tot 13.30 u.
• In geheime stemming hebben alle leden van de SPLHC besteden stichtend lid Tom uit te sluiten van verdere verenigingsaktiviteiten, vanaf 15.4, wegens aangelegene verbitenis zijnerzijds. Namens SPLHC, Beire. PS: twee-de keer, goede keer?
• Jungeboys en SPLHC wensen Tom en Nadine alle geluk en veel donsdakens en matrassten te!
• Waarom is een BH het meest democrati-sche kleidingsstuk dat er bestaat? Eenvoudig: hij ondundeert de groten, verheldert de kleintjes en houdt de massa bij elkaar.
• Al uw typwerk op tekstverwerker, snel en verzorgd. Tabellen geen probleem. Afdruk laserprinter. ☎ 23.46.26.
• Nele, 1000.000.000 maal sorry! Geef me a.u.b. je absolute Marc.
• Kobbe, STVV gaat wel zakken, maar we hebben altijd Nathalieke nog, Ziggy.
• Alle tikwerk, kopieëren, inbnden, Afdruk op laserprinter. Euprint, Hertogstrat 110, tel. 22.97.49.
• Als Veto binnenkort niet meer verschijnt, waarin moet ik dan mijn zoekertjes publice-ren? Beerke.
• Verloren vrij 12/4 op Oude Markt: zwarte sportzak met slaazak en kleren. Terug bezorgen in Bankstraat 109. ☎ 25.39.36.
• Beaux Chez Jours gezocht. Informatie opsturen naar Erasmusplein 1/22.
• Katieen, wanneer laat je ons eindelijk met rust. Je kursussen. Wij zijn doodgeblokt. Hopelijk jij ook.

VADEMEKUM

Begin volgend akademiejaar brengt Kringraad een nieuwe editie van haar vademekum uit. In dit boekje, dat elke eerstekeer veilig door Leuven leidt tijdens de eerste maanden alhier, kunnen Leuvense verenigingen zich aan de nieuwe lichting studenten voorstellen. Omdat wij niet elke bestaande vereniging kennen, vragen we om contact op te nemen met Kringraad, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven. Indien je denkt dat ook jouw vereniging in het vademekum opgeno-men kan worden. ☎ 22.31.09.

Tikkantoor Devano 016/23.98.70. Tekstverwerking Laserprinting ★ Lay-out Dactylografie. Boeken, tijdschriften, cursussen, thesissen... Professionele aanpak Jarenlange ervaring. T. & K. Van Nooten-Dehaes Wilselsteenweg 54 3020 Herent

JO MEUWISSEN. Alle verhuur video-, klank- en lichtmateriaal voor seminaries, evenementen, optredens en fuiven. BARCOVISION: 5000 fr. DISCOBAR: 4000 fr. tel. 016/201.301

Agenda AD VALVAS DOOR HILDE LENIE. MAANDAG. 19.00 u TEATER 'Tis te zeggen' is een voorstelling die werd opgevoerd in het Sint-Jozefskollege in Aarschot. Een detectieve met kapitein Zeppos in de hoofdrol. Het stuk wordt gebracht door zes leerlingen olv. Mieke Verdin, in Stuc, toeg. 80/100, org. Stuc.

22.30 u FILM Face à Face van E. Pauwels, een dansfilm met Michele-Ane De Mey, in Vlaamse leergangen, org. Stuc. WOENSDAG. 19.00 u TEATER 'Transformatie Compleet!', over een aantal mensen die in een kamer zitten praten over dingen die zij op dat moment plezant vinden. Een initiatief vd Beursschouwburg ism drie mensen uit het Koninklijk Atheneum, in Naamsstr. 96, toeg. 80/100, org. Stuc.

20.00 u KABARET Jacques Vermeiren, in Stadsschouwburg, org. CC. Leuven. 20.00 u VERNISSAGE met literair programma: J.M.H. Berckmans, Charles Ducal en Jo Govaerts lezen voor uit eigen werk. Presentatie: Luf Teck, in de Ekspozaal van het Erasmushuis, toeg. 50, org. De Brakke Hond. 20.30 u FILM Dansfilm, 'Armide' van J.L. Godard, 10 min. Dansfilm 'Naughty Boys' van E. De Kuyper uit 1983, in Vlaamse leergangen, org. Stuc.

DINSDAG. 19.00 u TEATER 'Transformatie Compleet!' waarin een aantal mensen in een kamer zitten praten over dingen die zij op dat moment plezant vinden. Een initiatief vd Beursschouwburg ism drie mensen uit het Koninklijk Atheneum, in Naamsstr. 96, toeg. 80/100, org. Stuc.

19.00 u TEATER 'Transformatie Compleet!' over een aantal mensen die in een kamer zitten praten over dingen die zij op dat moment plezant vinden. Een initiatief vd Beursschouwburg ism drie mensen uit het Koninklijk Atheneum, in Naamsstr. 96, toeg. 80/100, org. Stuc.

VRIJDAG. 20.30 u FILM 'Die Klage der Kaiserin', een film van P. Bausch uit 1989, in Stuc, org. Stuc. 22.00 u KONCERT Storm Daisy, in Belgisch Congo, org. Belgisch Congo. 22.30 u FILM 'Filmstudie nr.7' van O.Fischering met Michele-Anne de Mey en Olga De Soto; 'Trois Danses Hongraises de Brahms' van E. Pauwels; 'Improvisation' met Pierre Droulers; 'Ballet Black' met Riley & McLean, in Stuc, org. Stuc.

Het bleekgezicht spreekt met een gespleten tong

Vorige week schetsten we in Veto de grote lijnen van de geschiedenis van de 'nieuwe' milieubeweging, ontstaan op het einde van de jaren zestig. We praatte hierover met Pieter Leroy, docent aan de KU Nijmegen, die sociologisch onderzoek verrichtte naar de achtergronden van de milieubeweging. Leroy studeerde sociologie aan de KU Leuven en werkte daarna een tijdlang aan de UI Antwerpen. In 1985 publiceerde hij samen met Antoon De Geest het boek 'Milieubeweging en milieubeleid', tot op vandaag de enige sociologische studie over dat thema in het Nederlandse taalgebied. Tegenwoordig houdt Leroy zich vooral bezig met onderzoek naar milieubeleid.

Veto: De huidige milieubeweging vertoont een soort driehoeksstructuur tussen de traditionele natuurbehoudsbeweging, het milieukactivisme en de 'groene partijen'. Waar er vroeger nogal wat spanningen waren tussen die polen, lijkt het vandaag allemaal vrij vlot te verlopen, althans in Vlaanderen.

Pieter Leroy: «Het is inderdaad zo dat de spanningen van pakweg vijf jaar geleden enigszins weggeëbd zijn. Dat is niet alleen een Vlaams fenomeen. Algemeen is in de milieubeweging het inzicht gegroeid dat de eilandjesstrategie van de natuurbehoudsbeweging hopeloos voorbijgestreefd is: als fosfaten en nitraten met bakken uit de lucht vallen, heeft het niet veel zin om rond een heidegebied een prikkeldraad te zetten. De natuurbehoudsbeweging heeft de laatste jaren door het gebruik van begrippen als verzuiging of verdroging getoond dat ze de periode van de eilandjes gedeeltelijk voorbij is en ook streeft naar het vrijwaren van ecologische waarden. Anderzijds is de zogenaamde 'grijze milieubeweging' gevoeliger geworden voor de onovervangbaarheid van bepaalde natuurelementen.»

Veto: De nieuwe milieubeweging, ontstaan tussen 1968 en 1973, gaat er prat op dat ze erin geslaagd is die eilandjes te overstijgen en een denkkader aan te reiken waarbinnen alles kan gesticueerd worden. Nu lijkt precies dat wereldomvattend aspect de laatste jaren naar de achtergrond verschoven. Het milieu in de Derde Wereld is niet het favoriete thema van milieukactivisten.

Leroy: «De oorzaak van die situatie is een fundamentele tegenstelling waarmee de milieubeweging gekonfronteerd wordt: ze streeft er immers naar de mensen iets te laten doen dat compleet tegen hun belang is: ze mobiliseren voor wereldwijde belangen, op lange termijn. Het fameuze rapport van de Club van Rome heeft echter uitgezonden dat de meeste mensen denken in termen van korte termijn en van een zeer beperkt geografisch gebied. De resultante van die paradoxaal situatie is een soort golfbeweging, waarbij mondiale problemen een tijd in de belangstelling staan - zoals nu het broeikasprobleem en de ozonlaag - en dan weer naar de achtergrond verschuiven, tot er nieuwe signalen komen.»

«Die tragiek van de tegengestelde belangen is in de Derde Wereld natuurlijk nog groter. Historisch gezien hebben wij het milieuprobleem pas ontdekt op het moment dat onze materiële behoeften ruim beantwoord waren. Nu vragen wij echter aan het Zuiden om niet onze weg te volgen, niet absoluut te streven naar grotere materiële welvaart, maar zichzelf vroeger een halt toe te roepen, terwille van het milieu. Ondertussen zijn de materiële behoeften daar echter nog enorm. We stellen dus in feite een zeer pretentieuze vraag.»

«Daar komt nog bij dat onze vraag ook dubbelzinnig is: de milieubeweging en een deel van de overheid stellen die vraag, maar intussen doen de multinationals precies het omgekeerde: grondstoffen en energie weghalen, tropische regenwouden kappen, enzovoort. De Indianen zien daarin het aloude verhaal van de blanke die met een gespleten tong spreekt. We moeten er dus niet alleen op toezien dat het groeiproces in de Derde Wereld gestuurd wordt, maar tegelijk dat we hier in het Noorden veel meer selectief gaan groeien, alleen in bepaalde sectoren.»

Veto: Kan dat ambitieuze project binnen de bestaande wereldorde gerealiseerd worden, rekening houdend met de oprukkende vrije markt? Of moeten we een radikaal andere weg inslaan?

Leroy: «Wat zou die andere weg dan wel kunnen zijn? Natuurlijk moeten we de vrije markt-ekonomie sturen. Voor we ingrepen doen moeten we harder nadenken, we moeten beslissingen veel meer kollektief maken in

plaats van privee. Aan de andere kant moeten we de vrijheid, een verworvenheid van het Noord-Westen, niet achteloos overboord gooien. Vrijheid en ekologie mogen dan al tot op zekere hoogte tegenstrijdig zijn, dat betekent niet 'dat we een autoritair regime moeten instellen om het milieu veilig te stellen. We moeten beide waarden verzoenen, langs de twee kanten toegevingen doen.»

Veto: U pleit dus, net als de milieubeweging zelf, niet voor een anti-modernisme, maar voor een de-modernisme?

Leroy: «Anti-modernisme is voor mij het terugschroeven van bepaalde processen die tijdens de modernisering werden ingezet en nog niet volledig af zijn: technologische ontwikkeling, materiële welvaart, emancipatie van bepaalde bevolkingsgroepen. Natuurlijk gaan bepaalde van die processen in tegen de vrijwaring van het milieu. Daarom 'de-modernisering': we moeten aan die processen randvoorwaarden koppelen die voortkomen uit milieuoeverwegingen. Is het bijvoorbeeld nodig dat we zoveel energie per hoofd van de bevolking gebruiken? De de-moderniseringsgedachte overheerst momenteel in de milieubeweging. Het anti-modernisme, het terugdraaien van de klok, is nauwelijks nog actueel.»

Veto: Naast het creëren van omvattende schema's is een tweede verdienste van de milieubeweging dat ze een groot deel van de sensibilisatie voor haar rekening nam. De eerste stap in een dergelijk bewustmakingsproces is altijd cognitief: het verschaffen van zoveel mogelijk informatie. Hebben we op dat vlak geen verzadigingspunt bereikt, zodat de signalen geen effect meer hebben?

Leroy: «Bij één deel van de bevolking is er inderdaad sprake van een zich afsluiten voor een overdosis milieu-informatie. Anderzijds is het echter zo dat onderzoek uitwijst dat het kennisniveau van de bevolking over milieuproblemen nog steeds uitzonderlijk laag ligt. Enkel een elite van 10 à 15 procent kan zich bij begrippen als verdroging en verzuuring voorstellen waar het over gaat. De vraag is eerder: hoe moeten we de milieu-informatie doseren opdat ze haar doel bereikt, en niet, zoals nu, bij de eigenlijke doelgroep een reactie van afweer creëert. Kwa sensibilisatie en edukatie staan we nog aan het begin. Er zal een gigantische professionele inspanning nodig zijn om de milieu-informatie op de juiste manier te verpakken, naargelang van de doelgroep. De media en het onderwijs zijn daar de belangrijkste instrumenten voor.»

Veto: Een tweede stap in het sensibilisatieproces is het aanbrengen van het geloof dat het eigen handelen iets kan veranderen aan de situatie. Is dat geloof wel aanwezig in de brede lagen van de bevolking?

Leroy: «Je mag in de eerste plaats toch het belang van het cognitieve niet onderschatten in dat probleem. Als je in een winkel staat en je moet kiezen tussen enkele honderden producten, moet je wel degelijk iets afweten van scheikunde, of van de recycleerbaarheid van verschillende soorten plastic. Voor de kleine elite die over deze kennis beschikt, is het zelfs dan nog moeilijk om een keuze te maken. De rest moet afgaan op wat de fabrikant zegt. Dat enorme cognitieve probleem zou ten dele kunnen opgelost worden door milieukeurmerken of ecolabels.»

«Aan de andere kant is het zo dat recente publicaties als 'Het Milieuhuishoudboekje' er van uitgaan dat de lezer al sensibiliseerd is, en gelooft dat hij kan bijdragen tot een oplossing van het probleem. Je zou dus kunnen denken dat die boekjes alleen bovenop het bestaande milieubesef komen. Maar dat is op zich niet fout. Sociologisch onderzoek wijst immers uit dat processen van attitudele verandering voor een groot deel via mond-aan-mond-reklame verlopen. Die boekjes dragen bij tot een zeker vernieuwingsimpuls: de lezer, die het zelf allemaal al wist, brengt het boekje mee naar huis, waar zijn moeder, de buurman en de buurvrouw, die niet op de hoogte zijn, er mee gekonfronteerd worden. Het bewustzijn van de elite sijpelt langzaam naar beneden.»

Veto: Tussen sensibilisatie en mobilisatie ligt vaak nog een grote afstand. De milieubeweging probeert die onder andere te overbruggen door in te spelen op het gevoel van bedreiging door een of ander gevaar. Is het gebruik van die strategie niet al veel ouder dan de milieubeweging zelf? Ook politici maken er gebruik van.

Leroy: «Inderdaad, maar het vernieuwende van de aanpak van de milieukactivisten ligt op een ander vlak. De mobilisatieprocessen rond aanleg van autosnelwegen, stortplaatsen en dergelijke verlopen totaal anders dan wat we in Vlaanderen gewend zijn. Mobilisatie verloopt bij ons via wat Luc Huyse genoemd heeft 'de drie traditionele breuklijnen': Vlamingen tegen Walen, katholieken tegen vrijzinnigen en arbeiders tegen kapitaal. Voor milieukonflikten is het patroon totaal anders: actie verloopt daar via de lijnen van sociaal-ruimtelijke samenlevingspatronen. De buurt, de stad of de regio komen als autochtonen in opstand tegen 'de indringers'. Soms schuilt daar trouwens een racistische ondergrond in.»

«Voor het bepalen van het beleid is dit mobilisatiepatroon heel belangrijk. Het milieuprobleem kan het best aangepakt worden met wat men in de beleidswetenschap 'netwerken' noemt: lokale en regionale verbanden van allerlei organisaties die op dat nivo actief zijn. Voor mij is het dus een uitgemaakte zaak dat de lokale verbanden in onze maatschappij niet verdwenen zijn, zoals dikwijls beweerd wordt. Het beleid moet op die basale verbanden inspelen, met alle risico's van dien: het zijn dezelfde verbanden die dingen als het Vlaams Blok mogelijk maken.»

Veto: De milieubeweging speelt niet alleen in op het gevoel van bedreiging, maar vaak ook op het verzet dat bij veel mensen leeft tegen de anonieme staatsstructuren. Is de milieubeweging anti-etatistisch?

Leroy: «In Duitsland is hierover recent nog een hevige discussie geweest tussen de groene partijen en enkele linkse politieke wetenschappers. Die verwerpen de Groenen dat ze handig inspelen op een bestaand anti-staatsgevoelen om hun eigen positie te versterken. Wetenschappers vinden dat een gevaarlijke strategie: de staatsidee is voor hen een historische verworvenheid die niet zomaar mag misbruikt worden in een soort gemobiliseerde vervreemding tegenover 'zij daar boven, ver weg'. In België is zo iets volgens mij ondenkbaar. Er is mij geen land ter wereld bekend dat van zichzelf al zo anti-staat is als België.»

Veto: Misschien is de milieubeweging, eerder nog dan anti-etatistisch, voornamelijk een vrijheidsstrijd op het economische vlak. Denken we aan Greenpeace en de multinationals. Of gaat het hier ook maar om een mobilisatiestrategie?

Leroy: «Het is inderdaad zo dat de emancipatiebeweging van de jaren zestig in een aantal sectoren is achtergebleven. De economische sector is daar het beste voorbeeld van. Bovendien is er een enorm verschil in schaalgroottes tussen de politieke besluitvorming, nog steeds in hoofdzaak nationaal, en die van de multinationale ondernemingen. Ik denk echter niet dat je Greenpeace moet zien als een uitloper van de emancipatiebeweging van de jaren zestig. Bij Greenpeace moet je immers een duidelijk onderscheid maken tussen verpakking en inhoud. Het type acties, gebracht in een 'wild west'-stijl, is inderdaad volkomen jaren zestig. Provo, maar dan niet met een megalfoon over de Amsterdamse grachten, maar via CNN voor de ogen van de hele wereld. Dat is echter maar de verpakking. Wat de inhoud betreft, kan je niet zeggen dat Greenpeace anti-kapitalistisch is of dat ze in se iets hebben tegen het bestaan van de multinationals. Inhoudelijk zit men dus zeker niet op een lijn met linkse ideologieën uit de late jaren zestig.»

«Wat mij als wetenschapper dus vooral opvalt bij Greenpeace is precies dat ideologische van de beweging. Greenpeace is zeer 'Veronica-achtig': stijl 'je bent jong en je wil wat' en 'ideologieën' nooit van gehoord. Wel één ideaal: het milieu. Dat staat voor alles. Maar verder: 'join the club', we gaan niet over ideologische discussiëren, of over fundamentele waarden. In die zin is Greenpeace zelfs a-ideologisch, net zoals Veronica.»

Pieter De Gryse

(foto Hielke Grootendorst)

